

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om engangs- kompensation 2024

Tilskud til fastholdelse af arealer
i vand- og klimaprojekter

April 2024

Vejledning om engangskompensation 2024. Tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter, anden udgave, april 2024.

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2024

Foto: Colourbox
© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
Hjemmeside: www.lbst.dk

ISBN 978-87-7120-621-0

**Medfinansieret af
Den Europæiske Union**

Indhold

1.	Introduktion til engangskompensation	5
1.1	Formål.....	5
1.2	Hvem kan søge?.....	6
1.3	Vigtige datoer.....	6
1.4	Nye ændringer i vejledningen	7
1.5	Hjemmeside og nyhedsbreve	7
2.	Ordforklaring	8
3.	Hvilke kriterier skal være opfyldt, før du søger?	9
3.1	Du skal opfylde disse kriterier	9
3.2	Hvis du har et andet tilsagn på arealerne	10
3.2.1	Tilsagn under den tidligere 20-årige ordning kan ikke omdannes	10
3.2.2	Du kan beholde dit økologitilsagn med 0-udbetaling i overlappende år	10
4.	Tilskudssatser og dokumentation	12
4.1	Referencekort og tilskudssats.....	12
4.2	Sådan dokumenterer du arealanvendelsen	13
4.3	Særligt om tilskud til arealer registreret som omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.....	13
4.4	Særligt om tilskud til arealer omfattet af forbud mod gødskning og sprøjtning.....	14
4.5	Særligt om tilskud til arealer med afgrødekode 247, 253, 312, 317, 318 og 319	14
4.6	Mulighed for at anvende år 2014 som referenceperiode	15
5.	Hvornår og hvordan søger du om tilsagn og udbetaling?	16
5.1	Hvornår kan du søge	16
5.2	Sådan søger du tilsagn og udbetaling via det særlige fastholdelseskema	17
5.3	Tilsagn og udbetaling.....	17
6.	Hvilke forpligtelser skal du opfylde i tilsagnsperioden og efterfølgende?	18
6.1	Du skal indberette hvert år i den 5-årige tilsagnsperiode	18
6.1.1	Valg af afgrødekoder	19
6.2	Tilsagnsperioden er 5-årig, men servitutbestemmelserne er varige	20
6.2.1	Hvad må arealerne anvendes til i og efter tilsagnsperioden	20
6.3	Dispensationer.....	21
7.	Ændringer i tilsagn og ejerskab (ejerskifte)	22
7.1	Ejerskifte/ophør af tilsagn	22
7.1.1	Tilsagnet overdrages	22
7.1.2	Tilsagnet overdrages ikke.....	23
7.1.3	Frist for indsendelse af ejerskifteerklæring	23
7.2	Øvrige ændringer af tilsagn.....	24
8.	Hvad kan jeg kombinere engangskompensation med?	25
8.1	Hvilke andre støtte- og tilskudsordninger kan du kombinere med	25
8.1.1	Du kan opretholde grundbetaling under visse forudsætninger.....	25
8.1.2	Muligheder for at kombinere engangskompensation med Pleje af græs- og naturarealer	26
8.1.3	Muligheder for at kombinere engangskompensation med Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning	26
8.1.4	Muligheder for at kombinere engangskompensation med ø-støtte	27
9.	Kontrol og sanktioner	28
9.1	Hvad kontrollerer vi?.....	28

9.2	Kriterier for at få tilskud	28
9.3	Forpligtelser	28
9.4	Hvis du ikke opfylder forpligtelserne	29
10.	Revisionsklausul	30
10.1	Hvis der kommer nye regler eller afgørelser for dine arealer	30
10.2	Hvis du ikke accepterer revisionen	31
11.	Andre regler, du skal kende.....	32
11.1	Sammenhæng med konditionalitet, GLM og nationale krav	32
11.2	Omgåelse af kriterier og forpligtelser	33
11.3	Dispensation	33
11.4	Force majeure og ekstraordinære omstændigheder	34
11.5	Ekspropriation og jordfordeling	35
11.5.1	Ekspropriation	35
11.6	Skat af tilskuddet	36
11.7	Særligt om panthavere	36
11.8	Hvis du vil i kontakt med os	36
11.9	Vi indsamler og behandler dine data	36
11.10	Hvis du vil klage over en afgørelse fra os	37
12.	Retsgrundlag.....	38
12.1	Hvor kan du finde reglerne?.....	38
12.2	EU-regler	38
12.3	Danske regler	38
Bilag 1.	Afgrødekoder jf. § 15 i bekendtgørelse om vand- og klimaprojekter	39
	Bilag 1 a. Afgrødekoder, jf. § 15, nr. 1 (omdrift).....	39
	Bilag 1 b. Afgrødekoder, jf. § 15, nr. 2 (permanent græs)	45
Bilag 2.	Sådan søger du tilsagn og udbetaling via Fastholdelseskema	46
1.	Opret skema	46
2.	Udfyld grundlæggende oplysninger	46
3.	Udfyld markkortet i Internet Markkort.....	47
4.	Udfyld siden Markplan	48
5.	Udfyld evt. bemærkninger og Dokumenter	49
6.	Kontrol af ansøgningen	50

1. Introduktion til engangskompensation

Engangskompensation er en ny 5-årig tilsagnsordning, du kan søge, når du har medvirket i et vand- og klimaprojekt og i den forbindelse har valgt at beholde arealet.

Engangskompensation er en ny 5-årig tilsagnsordning under den danske CAP-plan 2023. Engangskompensation afløser ordningen under landdistriktsprogrammet med 20-årige tilsagn om tilskud til fastholdelse af vådområder, naturlige vandstandsforhold og lavbundsområder.

Du kan søge engangskompensation, hvis du har medvirket i et vand- og klimaprojekt og i den forbindelse valgte at beholde det ekstensiverede areal. Du kan ikke få engangskompensation til arealer, som Landbrugsstyrelsen har opkøbt og efterfølgende solgt i offentligt udbud efter projektets etablering.

De vigtigste betingelser for tilskuddet er, at arealerne skal henligge som græs- eller naturarealer, og at du i øvrigt overholder bestemmelserne i den servitut, som er blevet tinglyst i forbindelse med projektet. Du kan i denne vejledning læse om, hvordan du søger engangskompensation og hvilke forpligtelser, du skal opfylde under ordningen.

Kort om engangskompensation

Du kan få engangskompensation, når du som ejer af et areal har medvirket i et vand- og klimaprojekt. Som led i vand- og klimaprojektet bliver der tinglyst en servitut, som pålægger, at arealet skal være permanent ekstensiveret. Det er denne permanente ekstensivering, som du kompenseres for med tilskuddet.

Tilskudssatsen er som udgangspunkt 82.500 kr. pr ha. for omdriftsarealer og 35.500 kr. pr. ha for permanente græsarealer.

Du kan søge om engangskompensation første gang i 2024 for projekter, hvor anlægsarbejdet er afsluttet i 2023. Fra 2025 ventes også påbegyndt projekter med fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjord, hvor der senere kan søge engangskompensation.

1.1 Formål

Formålet med ordningen er at understøtte projekter, hvor arealer udtages permanent fra almindelig landbrugsproduktion. Derigennem fremmes indsatser, der medvirker til reduktion af kvælstof- eller fosforudvaskning, reducerer CO₂-udledning og/eller beskytter og forbedrer biodiversitet.

1.2 Hvem kan søge?

Du kan søge, hvis du ejer et areal, hvor der er gennemført et vand- og klimaprojekt, og du i den forbindelse har indgået aftale med projektejer (kommunen eller Naturstyrelsen) om at beholde jorden efter projektetablering.

Det er alene ejeren af arealet, der kan søge engangskompensation. Det skal ske inden udløb af ansøgningsfristen i ansøgningsåret.

Selv hvis du som ejer har overladt anvendelsen af arealer til en anden gennem bortforpagtning eller lignende, er det stadig dig som ejer, der kan søge engangskompensation. Du skal være ejer af arealet ved ansøgningsfristens udløb. For arealer, der har indgået i et projekt om naturlige vandstandsforhold, kan ejer dog ikke være en offentlig institution, en offentlig virksomhed eller et kommunalt fællesskab.

Du kan ikke søge engangskompensation på arealer, som Landbrugsstyrelsen har opkøbt og efterfølgende solgt i offentligt udbud efter projektets etablering. Som udgangspunkt vil du have indgået en projektaftale med den ansvarlige for projektet (kommunal medarbejder eller ansat i Naturstyrelsen) på de arealer, hvor du kan søge engangskompensation. Er du i tvivl om, hvorvidt du kan søge engangskompensation til et areal, kan du spørge Landbrugsstyrelsen. Du kan også kontakte den projektansvarlige, som vil være en kommunal medarbejder eller ansat hos Naturstyrelsen.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)

- § 5, nr. 1, om at ansøger skal være ejer af arealerne og nr. 2 om arealer, der indgår i et projekt om etablering af naturlige vandstandsforhold

1.3 Vigtige datoer

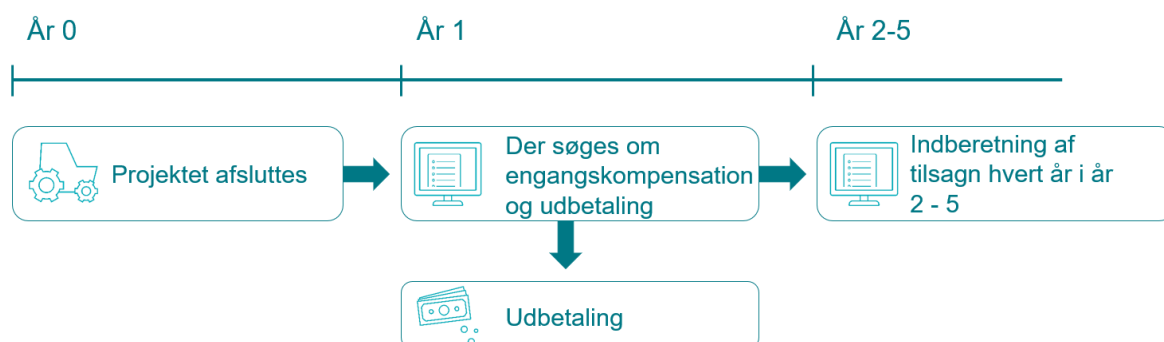
Tilsagnsperioden følger kalenderåret. For ansøgninger, der modtages i 2024, er den 5-årige tilsagnsperiode dermed fra 1. januar 2024 til 31. december 2028. Perioderne for ansøgning og udbetaling følger grundbetalingsordningen. En ansøgning om tilsagn er samtidig en anmodning om udbetaling af tilskud.

Vær opmærksom på følgende datoer:

Dato	Det skal du huske
1. februar 2024	Fastholdesskema åbner for ansøgning om tilsagn
26. april 2024: Ansøgningsfrist	Frist for ansøgning om tilsagn
21. maj 2024: Ændringsfrist	Frist for ændringer til allerede indsendte ansøgninger om tilsagn. Frist for forsinket indsendelse af ansøgning. Herefter lukker muligheden for at ansøge i 2024
Fra december 2024	Udbetaling af tilskud påbegyndes for ansøgninger, der er indsendt i ansøgningsperioden i 2024.
[ændringsfrist 2025]	Frist for at indsende ejerskifteerklæring for overdragelser i perioden [ansøgningsfrist 2024] - [ansøgningsfrist 2025].
Februar-[ansøgningsfrist] 2025-2028	Mellem 1. februar og ansøgningsfristen i årene 2025-2028 skal der for arealer, hvor der i 2024 er indsendt ansøgning om tilsagn og udbetaling, fortsat årligt i ansøgningsperioden indsendes fastholdesskema.

Figur 1 viser forløbet fra projektet afsluttes i år 0 til dine penge udbetales i år 1 samt de efterfølgende årlige indberetninger i årene 2-5.

Figur 1. Tidslinje

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)

- § 3 om ansøgning
- § 4 om årlig indberetning
- § 11 om ejerskifte
- § 21 om indgivelse af ansøgning og årlig indberetning i Tast selv efter bestemmelserne i bekendtgørelse om ansøgninger m.v. i Tast selv

Generelle regler om ansøgning findes i [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv.](#)

1.4 Nye ændringer i vejledningen

Vejledningen er opdateret i april 2024 i forbindelse med, at ansøgningsfrist og ændringsfrist for fastholdelseskema er ændret.

1.5 Hjemmeside og nyhedsbreve

Du kan læse mere om ordningen på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Hvis der sker ændringer i ordningen, bliver det annonceret på Landbrugsstyrelsens hjemmeside samt i Landbrugsstyrelsens nyhedsbreve.

[Gå til Landbrugsstyrelsens hjemmeside om engangskompensation \(Tilskudsguiden\)](#)

[Tilmeld dig Landbrugsstyrelsens nyhedsbreve](#)

2. Ordforklaring

CAP: Common Agriculture Policy – betegnelsen for EU's fælles landbrugspolitik.

Fastholdelseskema: Det skema i Tast selv du skal bruge til at søge om tilskud og udbetaling af engangskompensation i år 1 og til den årlige indberetning i årene 2-5.

GLM: Krav til god landbrugsmæssig og miljømæssig stand af landbrugsjord. Fra 2023 blev krydsoverensstemmelse (KO) til konditionalitet. Grundlæggende dækker de to begreber over det samme, nemlig en række krav, som ikke er tilskudsbetingelser, men krav, som du skal overholde for ikke at blive trukket i støtte. Som en del af konditionaliteten indgår krav til god landbrugsmæssig og miljømæssig stand af landbrugsjord. Du kan læse mere om [GLM-kravene på Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

IMK: Internet Markkort. Her indtegner du dine landbrugsarealer, og du kan se en række forskellige kort udstillet. Du kan læse mere om IMK på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

Omdriftsafgrøder: De afgrøder, som fremgår af bilag 1a og som i denne ordning som udgangspunkt kan danne grundlag for en tilskudssats på 82.500 kr./ha. Denne definition omfatter også visse permanente afgrøder, f.eks. frugttræer.

Permanent græs: De afgrøder og øvrig arealanvendelse, som fremgår af bilag 1b, og som i denne ordning kan danne grundlag for en tilskudssats på 35.500 kr./ha.

Projektaftale: Aftale, der er indgået mellem tilsagnshaver (kommune, Naturstyrelsen eller en privat ejer) for tilsagn om tilskud til etablering af vand- og klimaprojektet og ansøger (der kunne være en forpagter) eller en tidligere ejer af de omfattede arealer, og som danner grundlag for tinglysning af servitut.

Referenceperiode: Perioden fra 1. januar 2017 – 31. december 2021. Tilskudssatsen fastlægges bl.a. ud fra, hvilken arealanvendelse, der var på arealet i denne periode. I særlige tilfælde kan kalenderåret 2014 anvendes som referenceperiode.

Tilsagn: Et tilsagn er Landbrugsstyrelsens bekræftelse på, at tilskud (engangskompensation) kan udbetales under forudsætning af, at du opfylder kriterierne for tilsagnet. Tilsagnet gives på baggrund af din ansøgning om tilskud. Udbetaling af tilskud sker i år 1 efter tilsagn, men tilskuddet forudsætter efterfølgende årlig indberetning i årene 2-5.

Tinglysning af servitut: Offentlig registrering af, hvad du må anvende dit areal til. Når du medvirker i et vand- og klimaprojekt, er det et krav, at der tinglyses en servitut på dine arealer, som bestemmer, at arealerne ekstensiveres permanent. Servitutten følger arealet, og vil således til enhver tid være gældende uafhængigt af ejerforholdene. Projektejer er ansvarlig for at foretage tinglysningen.

Vand- og klimaprojekt: Projekt om etablering af kvælstofvådområde eller fosforvådområde, etablering af naturlige vandstandsforhold, om ekstensivering af et lavbundsområde eller om etablering af fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder. Du kan kun søge engangskompensation til arealer, hvor der er gennemført et vand- og klimaprojekt, og du har valgt at beholde jorden.

3. Hvilke kriterier skal være opfyldt, før du søger?

Dette kapitel beskriver, hvad du skal være opmærksom på, før du søger, og hvilke kriterier du skal opfylde for at få tilskud.

Husk inden du søger

- Tilsagnet er 5-årigt, men forpligtelserne under ordningen er (i kraft af den tinglyste servitut) permanente. Se kapitel 6 om de forpligtelser, du skal opfylde i tilsagnsperioden og efterfølgende.
- Det er vigtigt at aftale med projektejer, at du får skriftlig besked, så snart anlægsarbejdet i projektet er afsluttet.
- Du skal betale skat af tilskuddet. Vær opmærksom på gældende skatteregler. Se afsnit 11.6 om skat.
- Det er muligt for panthavere at få en del af pantet indfriet med engangskompensationen via en transporterklæring – se afsnit 11.7 om panthavere

3.1 Du skal opfylde disse kriterier

- Du skal være ejer af arealerne ved udløb af ansøgningsfristen i ansøgningsåret
- Arealerne skal indgå i et vand- eller klimaprojekt, hvor anlægsarbejdet er afsluttet året før (dog tidligst i 2023)
- Den permanente ekstensivering af arealet skal tinglyses som en del af det forudgående projekt (men tinglysningen behøver ikke være sket, inden der søges om tilskud)
- Arealerne skal ligge inden for projektområdets afgrænsning
- Arealerne må ikke være mindre end 0,01 ha (100 m²)
- Arealerne skal have været anvendt til enten omdriftsafgrøder, visse permanente afgrøder eller permanent græs i referenceperioden 2017-2021 (læs mere i kapitel 4)
- Arealerne skal henligge som græs- eller naturareal ved udløbet af ansøgningsfristen i ansøgningsåret
- Der må ikke være skov på arealerne
- Arealerne må ikke være permanent vanddækkede, medmindre det er sket som følge af projektet (f.eks. søer dannet som del af projektet)
- Arealerne må ikke indgå i 3-meters bræmmer eller være registreret som GLM fortidsminde
- Arealerne må ikke modtage tilskud under andre tilskudsordninger (med undtagelse af ordningerne Pleje af Græs- og naturarealer, Grundbetaling, Ø-støtte og Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning - læs mere i kapitel 8)
- Arealerne må ikke allerede være omfattet af anden regulering, som indebærer, at arealet ikke må omlægges, eller ikke må dyrkes (bortset fra afgræsning og slæt), og samtidig ikke må gødskes og ikke må sprøjtes. Gødskningen omfatter ikke den gødning, der efterlades af græssende husdyr.

Bemærk, at det er en kombination af restriktioner, der her er tale om. Arealer omfattet af regulering, der indebærer disse restriktioner/forbud, kan f.eks. være:

- aftale med anden part f.eks. kommune eller vandværk, hvor der indgås aftale om kompensation for ovennævnte restriktioner på et areal (f.eks. forbud mod omlægning, gødskning og sprøjtning)
- servitut pålagt et areal, som omfatter ovennævnte restriktioner
- visse fredede arealer (fremgår af fredningsbestemmelserne), hvor der kan være pålagt ovennævnte restriktioner, og arealer omfattet af 25 m beskyttelseszone (jf. miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1).

Bemærk

Du kan kun få udbetalt engangskompensation for forpligtelser, som er mere vidtgående end allerede gældende forpligtelser på de pågældende arealer. Forpligtelser fremgår først og fremmest af love eller bekendtgørelser. Forpligtelserne kan dog også fremgå af afgørelser truffet af en offentlig myndighed i form af pålæg, påbud, forbud og tilsvarende. Læs mere i kapitel 10 om revisionsklausul.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)

- §§ 5-7 om kriterier for tilskudsberettigelse
- § 8, nr. 1, om anden regulering, som medfører at arealet ikke kan få tilskud
- § 8, nr. 2 og 3, om 3-metersbræmmer og fortidsminder
- Bestemmelsen om, at du kun kan få udbetalt tilskud for forpligtelser, som er mere vidtgående end allerede gældende forpligtelser på de pågældende arealer, fremgår af artikel 70, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021.

3.2 Hvis du har et andet tilsagn på arealerne

3.2.1 Tilsagn under den tidligere 20-årige ordning kan ikke omdannes

Hvis du har et tilsagn under den tidligere ordning om tilskud til 20-årig fastholdelse af vådområder, naturlige vandskandsforhold og lavbundsområder, kan du ikke søge om engangskompensation, og den 20-årige ordning kan ikke omdannes.

3.2.2 Du kan beholde dit økologitilsagn med 0-udbetaling i overlappende år

Økologer med eksisterende tilsagn om økologisk arealtilskud kan nu indgå i varig udtagning af landbrugsarealer (under vand- og klimaprojekter) og modtage engangskompensation, uden at det får konsekvenser for deres tilsagn om økologisk arealtilskud.

Tilsagnet kan fortsætte til det naturligt ophører (uden krav om tilbagebetaling), forudsat at tilsagnsbetingelserne for det økologiske arealtilskud fortsat opfyldes. Det vil bl.a. sige, at arealet fortsat skal være omfattet af økologisk certificering og tilskudsberettiget under grundbetalingen. Der kan dog ikke udbetales økologisk arealtilskud i det/de år, der overlapper med engangskompensationstilsagnet. Arealet vil således fortsat være omfattet af tilsagnet om

økologisk arealtilskud, men uden udbetaling af tilskuddet. Til gengæld vil det udbetalte tilskud for den gennemførte del af tilsagnsperioden ikke blive krævet tilbagebetalt.

Læs mere i Vejledning om økologisk arealtilskud, som du finder i Tilskudsguiden.

[Økologisk arealtilskud \(Tilskudsguiden\)](#)

4. Tilskudssatser og dokumentation

I dette afsnit kan du se tilskudssatser for forskellige typer af arealer samt læse om undtagelser fra de generelle regler.

Hvor meget du kan få i tilskud afhænger af arealanvendelsen i referenceperioden, der som udgangspunkt er perioden 2017-2021. Det afgørende er, om arealerne har været i omdrift (herunder med visse permanente afgrøder) eller har været permanente græsarealer, samt om arealerne er omfattet af anden regulering. Landbrugsstyrelsen har kategoriseret alle afgrøder som omdrift, permanent græs eller ikke tilskudsberettigede afgrøder/arealer.

Bilag 1a er en liste over afgrødekoder, der som udgangspunkt kategoriseres som omdriftsafgrøder.
Bilag 1b er en liste over afgrødekoder, der som udgangspunkt kategoriseres som permanent græs.

Det er anmeldelsen af arealerne i fællesskemaet, der anvendes som dokumentation for arealanvendelsen.

Arealer der ikke har været anmeldt i fællesskemaet i referenceperioden, eller ikke har været anmeldt med en afgrødekode, som er vurderet til at være omdrift eller permanent græs, er som udgangspunkt ikke er landbrugsarealer og dermed ikke tilskudsberettigede. Dette gælder blandt andet visse naturarealer (se dog om naturbeskyttelseslovens § 3-arealer i afsnit 4.3) og skovarealer.

Som udgangspunkt fastlægges tilskuddets størrelse efter den arealanvendelse, der er indberettet i fællesskema i referenceperioden fra den 1. januar 2017 til og med den 31. december 2021. Hvis arealerne i denne periode har haft flere forskellige afgrødekoder, vil det være den afgrødekode, som berettiger til den højeste tilskudssats, der indgår ved vurderingen af tilskudssatsen, forudsat at afgrødekoden er korrekt indberettet.

I afsnit 4.2 kan du læse, hvordan du dokumenterer arealanvendelse i referenceperioden, hvis registreringen i fællesskemaet er forkert, eller hvis arealerne ikke er registreret i fællesskemaet.

4.1 Referencekort og tilskudssats

Landbrugsstyrelsen har udarbejdet et kort ('Referencekort 2017-2021'), som kan ses i IMK og i Landbrugsstyrelsens MiljøGIS. Referencekortet er udarbejdet på baggrund af de afgrødekoder, der er indberettet i referenceperioden. Kortet viser, hvilken arealtype) marken er blevet kategoriseret som: Enten omdrift eller permanent græs jf. hhv. bilag 1a og bilag 1b. Kortet tager imidlertid ikke højde for andre faktorer, f.eks. anden regulering, som kan have betydning for, hvilken sats du kan få for dit areal. Det kan du læse mere om i afsnit 4.3, 4.4 og 4.5 vedr. § 3-arealer, arealer omfattet af forbud mod gødskning og sprøjtning samt arealer med afgrødekoderne 247, 253, 312, 317, 318 og 319.

Er du uenig i den kategorisering af arealtype Landbrugsstyrelsen har foretaget, skal du kontakte Landbrugsstyrelsen, da arealtypen indgår som grundlag for vurdering af tilskudssatsen. Landbrugsstyrelsen skal senest ved udløb af ændringsfristen til fællesskema i ansøgningsåret have modtaget fyldestgørende dokumentation for den korrekte arealanvendelse.

Tabel 4 viser tilskudssatser for de forskellige typer af arealanvendelse i referenceperioden.

Se "Referencekort 2017-2021" på Landbrugsstyrelsens MiljøGIS (vælg "Engangskompensation (vand- og klimaprojekter)" i venstremenuen og vælg derefter "Referencekort 2017-2021").

[Læs mere om referencekortet](#)

[Landbrugsstyrelsens MiljøGIS](#)

TABEL 4

Arealets status i referenceperioden	Tilskud i kr./ha
Omdrift (afgrødekoderne i bilag 1a)	82.500
Permanent græs (afgrødekoderne i bilag 1b)	35.500
Landbrugsarealer registreret som § 3	35.500 (se dog afsnit 4.3)
Landbrugsarealer omfattet af forbud mod gødskning og sprøjtning	35.500
Arealer med afgrødekode 247, 253, 312, 317, 318 og 319	35.500 (se dog afsnit 4.5).

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette kapitel har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)

- § 5, nr. 1, om at ansøger skal være ejer af arealerne og nr. 2 om arealer, der indgår i et projekt om etablering af naturlige vandstandsforhold
- § 15 om tilskudssatser
  - Bilag 1 med afgrødekoder for arealer, der er omfattet af tilskudssatsen i § 15, nr. 1, jf. dog § 16
  - Bilag 2 med afgrødekoder for arealer, der er omfattet af tilskudssatsen i § 15, nr. 2, jf. dog § 17
- § 16, stk. 1, om undtagelser vedrørende landbrugsarealer omfattet af forbud mod gødskning og sprøjtning
- § 16, stk. 2, om undtagelser vedrørende landbrugsarealer omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse
- § 17 om undtagelser vedrørende arealer med afgrødekoderne 247, 253, 312, 317, 318 og 319

4.2 Sådan dokumenterer du arealanvendelsen

Når du søger om tilsagn og udbetaling, afhænger kompensationens størrelse som udgangspunkt af arealets anvendelse i referenceperioden 2017-21. Det er som udgangspunkt anmeldelsen af arealerne i fællesskemaet, der anvendes som dokumentation for arealanvendelsen.

Hvis du mener, at et areal er kategoriseret med en forkert afgrødekode i referenceperioden, skal du sende Landbrugsstyrelsen dokumentation for den korrekte arealanvendelse.

Hvis et areal ikke er registreret i fællesskema, men har været i omdrift (herunder visse permanente afgrøder) eller med permanent græs i referenceperioden, skal du også sende os dokumentation for arealanvendelsen.

Dokumentation for arealanvendelse skal være modtaget senest ved ændringsfristen til fællesskema. Dokumentationen kan f.eks. udgøres af en kopi af et luftfoto/ortofoto (f.eks. fra IMK) med angivelse af, hvor der har været landbrugsmæssig drift på arealet samt beskrivelse af, hvilken drift, der har været.

4.3 Særligt om tilskud til arealer registreret som omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Hvis du søger tilsagn til landbrugsarealer, der er registreret som omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, vil tilskudssatsen som udgangspunkt være 35.500 kr./ha uanset om arealet måtte være indberettet som omdriftsareal i

referenceperioden. § 3-arealer, der ikke har været anvendt landbrugsmæssigt i referenceperioden, er kategoriseret som naturarealer og kan derfor ikke modtage tilskud (jf. indledende tekst i kapitel 4).

§ 3-registreringen, der anvendes som grundlag for at afgøre § 3-status, er den § 3-registrering der findes på arealet på tidspunktet for ansøgning om tilskud til engangskompensation. Konkret betyder det, at det er § 3-registreringen på Danmarks Miljøportal pr. 1. november forud for ansøgningsåret, der gælder. Søger du f.eks. tilskud i 2024, er det § 3-registreringen i Danmarks Miljøportal den 1. november 2023, der bliver lagt til grund. Det § 3-kortlag, der kan ses i IMK (Internet Markkort) på ansøgningstidspunktet, er et udtræk fra Danmarks Miljøportal fra 1. november det foregående år. Du kan derfor på IMK se, om dit areal på ansøgningstidspunktet vil blive behandlet som et § 3-areal.

Hvis du mener, at der er fejl i § 3-registreringen af et areal, for hvilket arealanvendelsen i referenceperioden er omfattet af en af afgrødekoderne i bilag 1 a (den høje sats på 82.500 kr./ha), kan Landbrugsstyrelsen godkende, at arealet omfattes af den høje sats i følgende tilfælde, idet det forudsættes, at arealet ikke i forvejen er omfattet af anden regulering:

- Du har i fastholdelsesskema oplyst, at kommunalbestyrelsen er anmodet om at oplyse, om arealet er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse. Landbrugsstyrelsen skal senest den 1. november i ansøgningsåret have modtaget kommunalbestyrelsens oplysning om, at arealet ikke er omfattet af § 3.
- Landbrugsstyrelsen har senest ved udløb af ændringsfristen til fastholdelsesskema i ansøgningsåret modtaget fyldestgørende dokumentation for, at arealet først efter indgåelse af projektaftalen er blevet omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse som følge af vand- og klimaprojektet. Dokumentation kan f.eks. være en udtalelse fra kommunen vedlagt kortmateriale.

4.4 Særligt om tilskud til arealer omfattet af forbud mod gødskning og sprøjtning

Tilskudssatsen vil være på 35.500 kr. for et areal, der er omfattet af et gødsknings- og sprøjteforbud ved udløb af ansøgningsfristen i ansøgningsåret, og hvor forbuddet har virkning inden for tilsagnsperioden, uanset om arealet i referenceperioden måtte være omfattet af en af afgrødekoderne i bilag 1 a. Arealer med et gødsknings- og sprøjteforbud, der ikke har været anvendt landbrugsmæssigt i referenceperioden, er kategoriseret som naturarealer og kan derfor ikke modtage tilskud.

Arealer, der kan være omfattet af gødsknings- og sprøjteforbud kan bl.a. være:

- visse fredede arealer, hvor der i fredningsbestemmelserne er fastsat bestemmelser om forbud mod gødskning og sprøjtning for enten hele fredningen eller delområder i fredningen.
- Visse arealer omfattet af aftaler eller påbud om forbud mod gødskning og sprøjtning ifm. beskyttelse af grundvand.

Bemærk, at arealer, der ikke må omlægges eller ikke må dyrkes, og samtidig ikke må gødskes og ikke må sprøjtes, ikke er tilskudsberettigede jf. afsnit 3.1.

4.5 Særligt om tilskud til arealer med afgrødekode 247, 253, 312, 317, 318 og 319

Afgrødekode 247, 253, 312, 317, 318 og 319 er anført i bilag 1 b, der omfatter afgrødekoder, der fører til den lave sats på 35.500 kr./ha. I nogle tilfælde kan disse afgrødekoder dog danne grundlag for tildeling af den høje tilskudssats på 82.500 kr./ha. Dette afhænger af den tilsagnstype, der ligger bag den indberettede afgrødekode. Nedenfor er det beskrevet nærmere, i hvilke tilfælde der kan opnås den høje tilskudssats, i hvilke tilfælde det er den lave tilskudssats og i hvilke tilfælde, der er behov for en nærmere afklaring.

Tilfælde hvor de anvendte afgrødekoder medfører tilskud på 82.500 kr./ha:

- Arealet var i medfør af en af ministeriets bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, omfattet af tilsagn om tilskud til udtagning af agerjord eller til etablering af vådområder med en tilskudssats

(uden tillæg) på 3.440 kr./ha eller derover. Det fremgår af reglerne for disse tilsagn, at arealerne forud for tilsagnsperioden har været dyrket som omdriftsarealer eller det, der blev ligestillet med omdrift. Det vedrører tilsagnstyperne 7 og 13.

Tilfælde hvor de anvendte afgrødekoder medfører tilskud på 35.500 kr./ha.:

- Arealer omfattet af tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med afgræsning, rydning eller høslæt eller til udtagning af græsarealer uden for omdriften i medfør af en af ministeriets bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger. Forud for tilsagnsperioden har arealet været græsareal uden for omdriften eller for de førstnævnte tilsagn et naturareal. For disse arealer vil en af de anførte afgrødekoder altid danne grundlag for den lave tilskudssats. Det vedrører tilsagnstyperne 5 og 8.

Tilfælde hvor de anvendte afgrødekoder medfører, at tilskudssatsen skal afklares nærmere:

- For øvrige arealer (end dem nævnt oven for), der er omfattet af tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller omfattet af tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, er det ikke muligt ud fra reglerne for disse tilsagn at fastslå den forudgående arealanvendelse.

Det er derfor en betingelse for tildeling af den høje tilskudssats på 82.500 kr. pr./ha, at Landbrugsstyrelsen har modtaget fyldestgørende dokumentation sammen med ansøgning om engangskompensation (jf. beskrivelsen i kapitel 4.3 om henvendelse til kommunen). Af dokumentationen skal fremgå, at arealet blev dyrket som et omdriftsareal, var braklagt inden for omdriften eller dyrket med en eller flere af de i bilag 1 a anførte permanente afgrøder. Dokumentationen skal være modtaget senest ved udløb af ændringsfristen til fællesskema i ansøgningsåret.

Arealanvendelsen skal dokumenteres for vækstsæsonen forud for tilsagnsperioden for det pågældende tilsagn eller i vækstsæsonen forud for den første tilsagnsperiode i en uafbrudt række af tilsagn om tilskud til miljøvenligt landbrug, til miljø- og klimavenligt landbrug eller til økologisk landbrug under et af landdistriktsprogrammerne. Landbrugsstyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra den anførte frist.

De særlige bestemmelser om tildeling af den høje tilskudssats på 82.500 kr. pr. hektar for et areal med afgrødekoder 247, 253, 312, 317 eller 319 gælder dog ikke, hvis arealet ved udløb af ansøgningsfristen i ansøgningsåret er omfattet af en regulering, som omhandlet ovenfor under afsnit 4.3. Bestemmelserne gælder heller ikke, hvis arealet den 1. november forud for ansøgningsåret er registreret på Danmarks Miljøportal som et § 3-areal eller er omfattet af anden regulering jf. afsnit 4.4.

4.6 Mulighed for at anvende år 2014 som referenceperiode

Under den tidligere tilskudsordning med 20-årige tilsagn om fastholdelse var referenceåret 2014. Hvis du har en projektaftale, hvor arealanvendelsen er fastlagt på grundlag af en referenceperiode, der ligger før 1. januar 2017, kan du anvende 2014 som referenceperiode for engangskompensation.

Hvis du ønsker dette, skal du gøre følgende:

- oplyse det i dit fastholdesskema, når du søger engangskompensation
og
- sende en os kopi af projektaftalen senest ved udløb af ansøgningsfristen.

5. Hvornår og og hvordan søger du om tilsagn og udbetaling?

I dette kapitel kan du læse om, hvordan du søger om tilsagn og udbetaling i Landbrugsstyrelsens Tast selv.

5.1 Hvornår kan du søge

Du skal sende din ansøgning om engangskompensation i året efter anlægsarbejdet for projektet er afsluttet. Du kan sende din ansøgning via Tast selv i perioden fra 1. februar til ansøgningsfristen. Tilsagnet er 5-årigt og starter 1. januar i tilsagnsåret.

Der er årlig ansøgningsfrist i april for nye tilsagn med ændringsfrist i sidste halvdel af maj, forudsat at anlægsarbejdet for vand- eller klimaprojektet er afsluttet i løbet af det foregående år. Det skyldes, at man først på dette tidspunkt kender det endelige projektareals omfang og de hydrologiske konsekvenser af projektet.

Dato	Det skal du huske
1. februar 2024	Fastholdelseskema for ansøgning om tilsagn og udbetaling af tilskud åbner i Tast selv (samme dato som fællesskema)
26. april 2024: Ansøgningsfrist	Frist for ansøgning om tilsagn og udbetaling af tilskud
21. maj 2024: Ændringsfrist	Frist for ændringer til allerede indsendte ansøgninger om tilsagn. Frist for forsinket indsendelse af ansøgning. Herefter lukker muligheden for at ansøge i 2024

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)

- § 5, nr. 1, om at ansøger skal være ejer af arealerne og nr. 2 om arealer, der indgår i et projekt om etablering af naturlige vandstandsforhold
- § 15 om tilskudssatser
  - Bilag 1 med afgrødekoder for arealer, der er omfattet af tilskudssatsen i § 15, nr. 1, jf. dog § 16
  - Bilag 2 med afgrødekoder for arealer, der er omfattet af tilskudssatsen i § 15, nr. 2, jf. dog § 17
- § 16, stk. 1, om undtagelser vedrørende landbrugsarealer omfattet af forbud mod gødskning og sprøjtning
- § 16, stk. 2, om undtagelser vedrørende landbrugsarealer omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse
- § 17 om undtagelser vedrørende arealer med afgrødekoderne 247, 253, 312, 317, 318 og 319
- § 3 om ansøgning
- § 4 om årlig indberetning
- § 21 om indgivelse af ansøgning og årlig indberetning i Tast selv efter bestemmelserne i bekendtgørelse om ansøgninger m.v. i Tast selv

Generelle regler om ansøgning findes i [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)

I år 2-5 af tilsagnsperioden skal du fortsat indsende fastholdelseskemaet hvert år, se afsnit 6.1.

5.2 Sådan søger du tilsagn og udbetaling via det særlige fastholdelseskema

Når du søger engangskompensation, og når du indsender årlige indberetninger i år 2-5 af dit tilsagn, skal du benytte det særlige Fastholdelseskema.

Du finder fastholdelseskemaet i Tast selv sammen med fællesskemaet og øvrige skemaer.

Se bilag 2 for en trinvis guide til, hvordan du søger.

[Landbrugsstyrelsens Tast selv](#)

Hvis du har flere projekter

Bemærk, at du kun kan sende én ansøgning om engangskompensation om året. Det vil sige, at hvis du deltager i flere vand- og klimaprojekter, der afsluttes i samme år, skal du sende én samlet ansøgning om engangskompensation i året efter projekterne er afsluttet.

5.3 Tilsagn og udbetaling

Har du (eller en tidligere ejer, se kapitel 7) ansøgt om tilsagn og udbetaling inden for perioden 1. februar til ansøgningsfristen 2024, vil du som udgangspunkt modtage svar på din ansøgning via Landbrugsstyrelsens Tast_selv service. Ved ansøgning i 2024 kan du forvente udbetaling efter 1. december 2024.

Tilskuddet vil blive udbetalt til den konto, der er registreret som din NemKonto. Du kan indberette og ændre den konto, du ønsker som NemKonto i dit pengeinstitut (eller netbank) eller på NemKontos hjemmeside.

[Gå til NemKontos hjemmeside](#)

6. Hvilke forpligtelser skal du opfylde i tilsagnsperioden og efterfølgende?

I dette kapitel kan du læse om, hvilke forpligtelser du skal opfylde under ordningen.

6.1 Du skal indberette hvert år i den 5-årige tilsagnsperiode

Tilsagnsperioden begynder den 1. januar i ansøgningsåret og slutter den 31. december fem år senere.

Du skal overholde følgende forpligtelser i tilsagnsperioden:

- I år 2-5 af tilsagnsperioden skal du hvert år indsende samme fastholdelseskema som i første år, dog uden at der er krav om, at du skal indtegne arealet, som du gjorde det første år (se dog fællesskemaefterfølgende punkter). Hermed bekræfter du, at du som ejer fortsat er tilsagnshaver og opfylder de betingelser og forpligtelser, det indebærer, uanset at kompensationen er udbetalt.
- Fristen for årlig indberetning er den samme som ansøgningsfristen det pågældende år.
- Hvis der sker ændringer i tilsagnet eller ejerskabet, skal du orientere Landbrugsstyrelsen om det. Læs mere i kapitel 7 om ændring af tilsagn og ejerskab.
- Af hensyn til konditionalitetskontrollen skal dine arealer indberettes i fællesskemaet. Den der har rådigheden over arealet, skal indberette arealet i fællesskemaet. Dvs. hvis du har bortforpagtet arealet, skal du ikke selv indberette det i fællesskemaet. Her skal du blot indsende fastholdelseskemaet. Har du også rådigheden over arealet, skal du også indberette det i fællesskemaet.
- I tabel 6 kan du se, hvilke afgrødekoder der skal anvendes ved indberetning i fællesskemaet i den 5-årige tilsagnsperiode. Det er den, der har rådigheden over arealet, der indberetter arealet i fællesskemaet jf. punktet ovenfor.
- Hvis du bortforpagter dit areal, skal du være opmærksom på, at det fortsat er dig som ejer/tilsagnshaver, der skal opfylde forpligtelserne under tilskudsordningen til 20-årig fastholdelse. Det har ikke betydning for din opfyldelse af forpligtelser, at arealet, som du har indtegnet det første år i fastholdelseskemaet, ikke er fuldstændig identisk med det areal, der indtegnes i kortet tilknyttet fællesskemaet.
- Hvis du fortsætter med at søge landbrugsstøtte (f.eks. grundbetaling) efter de 5 år, skal du fortsætte med at indberette dine arealer i fællesskemaet.

Vigtigt

Hvis du ikke indberetter arealet i det årlige fastholdelseskema hvert år i hele tilsagnsperioden (årene 2-5 efter meddelt tilsagn) inden ændringsfristen, kan du risikere, at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage. Læs mere om sanktioner i kapitel 9.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)

- § 4 om årlig indberetning
- § 9, nr. 1, om at bestemmelserne i servituten skal overholdes i tilsagnsperioden
- § 9, nr. 2, om, at arealet i tilsagnsperioden ikke må være indeberettiget i fællesskema som et areal til opfyldelse af GLM 8 og må ikke anvendes til opfyldelse af GLM 8.
- § 11 om ejerskifte

6.1.1 Valg af afgrødekoder

Tabel 6 viser de afgrødekoder, du skal anvende, når du indberetter dine arealer i fællesskemaet, hvis du har rådigheden over arealet (jf. 6.1). Vær opmærksom på, at nogle af afgrødekoderne kan have betydning for beregningen af 4 pct.-kravet under GLM 8 (læs mere i afsnit 11.1).

Hvis du samtidig har tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, skal du vælge den græskode, der gælder for det tilsagn (se vejledningen for pleje af græs og naturarealer i Tilskudsguiden)

[Pleje af græs- og naturarealer \(Tilskudsguiden\)](#)

TABEL 6. Afgrødekoder, der skal bruges til tilsagn om engangskompensation, når du indberetter i fællesskemaet.

Afgrøde- kode	Tekst	Bruges når
247	Miljøgræs MVJ-tilsagn (ON), omdrift	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var i omdrift før tilsagnets start. OBS. anvendes 247 vil arealet indgå i grundlaget for, hvor meget af bedriftens omdriftsareal, der skal udgøres af ikke-produktive elementer og -arealer (4 pct. kravet), men arealet kan ikke indgå i selve opfyldelse af GLM8-kravet. Hvis du ved, at arealet aldrig har været opdyrket, har du mulighed for at få ændret arealets status fra omdrift (247) til permanent græs (254). Du kan læse mere om denne mulighed, og hvad du skal gøre, i denne nyhed fra Landbrugsstyrelsen (februar 2023) .
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (ON), permanent	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var permanent græs før tilsagnets start. Indgår ikke i beregningen af 4 pct.-kravet under GLM 8.
316	20-årig udtagning med fastholdelse, ej landbrugsareal	Anvendes <u>kun</u> til naturlignende arealer i lavbundsprojekter, der udelukkende har CO ₂ -effekt og ikke opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling. Koden kan bruges, hvis der ikke søges grundbetaling, eller hvis der søges grundbetaling til projektarealer (tidligere artikel 32). Arealet betragtes som omdriftsareal.
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsareal	Anvendes til naturlignende arealer, der ikke opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling. Koden kan bruges, hvis der ikke søges grundbetaling, eller hvis der søges grundbetaling til projektarealer (tidligere artikel 32). Arealet betragtes hverken som areal i omdrift eller permanent græs. Indgår ikke i beregningen af 4 pct.-kravet under GLM 8.

6.2 Tilsagnsperioden er 5-årig, men servitutbestemmelserne er varige

Tilsagnsperioden for engangskompensation er 5-årig, mens bestemmelserne i den tinglyste servitut er varige. I den 5-årige tilsagnsperiode er tilsagnet omfattet af de normale regler for kontrol og sanktioner jf. kap 9. Hvis der konstateres overtrædelser, vil der blive beregnet en sanktion som udgør en femtedel af engangskompensationen. Sanktionen divideres med fem, fordi overtrædelsen kun vedrører et enkelt af de fem tilsagnsår, der er udbetalt tilskud for.

Du skal desuden permanent overholde de bestemmelser for arealanvendelse, der fremgår af den tinglyste servitut. Tinglysning sker for alle ejendomme med arealer i projektområdet og gælder fra den dag, hvor anlægsarbejdet er afsluttet. Projektejer for vand- eller klimaprojektet kan oplyse dig om, fra hvornår den tinglyste servitut på ejendommen er gældende.

De vigtigste bestemmelser i servitutten er beskrevet nedenfor. Vær opmærksom på, at der kan være tinglyst flere betingelser på arealet end dem, du kan læse om her. De vil i så fald fremgå af servitutten.

Bemærk, at Landbrugsstyrelsen overvåger arealet via satellit i 15 år efter udløbet af den 5-årige tilsagnsperiode. Bestemmelserne i servitutten gælder dog varigt, og skal derfor også overholdes efterfølgende. Landbrugsstyrelsen kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for at bestemmelserne i servitutten overholdes. Overtrædelse af forbud eller undladelse af at efterkomme påbud straffes med bøde.

6.2.1 Hvad må arealerne anvendes til i og efter tilsagnsperioden

Omlægning og dyrkning af afgrøder

Du må ikke omlægge tilsagnsarealerne eller anvende dem til dyrkning af afgrøder. De kan dermed ikke anvendes til eksempelvis frøproduktion eller dyrkning af energiafgrøder, paludikultur, prydvækster, pyntegrønt eller juletræer.

Omvendt vil du normalt frit kunne slå eller lade arealerne afgræsse. Videre kan arealerne anvendes til rørskår, høst af biomasse eller lignende fra de planter, der allerede vokser på stedet.

Skov

Du må ikke anvende arealerne til plantning af skov, herunder energi-, lav- eller stævningskov.

Gødskning

Du må ikke gøde arealerne. Den gødning, der efterlades på arealet af græssende husdyr, er dog tilladt.

Brug af plantebeskyttelsesmidler

Du må ikke bruge plantebeskyttelsesmidler på arealerne. Hvis du i særlige tilfælde har behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo eller andre invasive arter med plantebeskyttelsesmidler, skal du søge om dispensation, før du foretager dig noget. Se også afsnit 11.3 om dispensation.

Jordforbedringsmidler

Du må ikke bruge jordforbedringsmidler, herunder kalk på arealerne.

Du må ikke tilskudsfodre

Du må ikke tilskudsfodre på arealerne. Rene mineralblandinger regnes ikke for at være tilskudsfoder. På arealer i vand- og klimaprojekter må du dog godt fodre kalve under 6 måneder i kalveskjul, og det er tilladt at anvende halm til strøelse i disse. Der kan i særlige tilfælde dispenseres fra forbuddet om tilskudsfodring. Se også afsnit 11.7 om dispensation.

Erosion

Aktiviteter, bortset fra afgræsning, nær vandløb og søer må ikke medføre jorderosion på arealerne.

Se alle bestemmelser i afsnit 7.2.4 i Vejledning om tilskud til kvælstofvådområde- og lavbundsprojekter.

[Gå til Vejledning om tilskud til kvælstofvådområde- og lavbundsprojekter](#)

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#):

- § 5, nr. 4, om servitut
- § 9 om forpligtelser

[Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1174 af 20. september 2023 om tilskud til Vand- og klimaprojekter 2023](#):

- § 14, stk. 1, nr. 7, og § 17 om tinglysning af servitut

Lov nr. 407 af 25. maj 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.:

- § 14, stk. 2, om forbud og påbud
- § 28, stk. 1, nr. 7 og 8, om straf

6.3 Dispensationer

Du skal altid på skrift søge om dispensation (eksempelvis på mail), hvis du ikke er i stand til at opfylde betingelserne i tilsagnet. Du kan f.eks. søge dispensation, hvis du har behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo kemisk eller for at tilskudsodre. Hvis du er i tvivl, om du skal have en dispensation, så er du meget velkommen til at kontakte os. Læs mere om dispensation i kapitel 11.3.

7. Ændringer i tilsagn og ejerskab (ejerskifte)

Du skal anmelde ejerskifte af dit tilsagn i ejerskifteerklæringen, som du kan finde på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Anmeldes ejerskiftet ikke, vil tilsagnet bortfalde med krav om at tidligere udbetalt tilskud skal betales tilbage. Du kan i dette kapitel læse mere om, hvordan du foretager et ejerskifte af tilsagnet og mulige konsekvenser.

7.1 Ejerskifte/ophør af tilsagn

Du kan overdrage dit tilsagnsareal til en anden ejer. Der er to muligheder:

- **Tilsagnet overdrages** til den nye ejer, som herefter skal opfylde betingelserne, herunder årlig indberetning (se afsnit 7.1.1, Tilsagnet overdrages)

eller:

- **Tilsagnet overdrages ikke.** Tilsagnet ophører dermed i forbindelse med overdragelsen af arealet, med tilbagebetaling af tilskud for den restende del af tilsagnsperioden (se afsnit 7.1.2, Tilsagnet overdrages ikke). Den permanente ekstensivering er tinglyst på arealet og gælder fortsat.

Det er vigtigt, at du anmelder ejerskiftet til Landbrugsstyrelsen i begge tilfælde. Hvis du ikke anmelder ejerskiftet, bortfalder tilsagnet med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du skal også anmelde et ejerskifte, hvis du skifter CVR-nummer.

Ejerskifteerklæringen findes på Tilskudsguiden for engangskompensation og kan f.eks. indsendes på mail til areal-tilskud@lbst.dk.

[Find ejerskifteerklæringen på Tilskudsguiden](#)

7.1.1 Tilsagnet overdrages

Hvis den nye ejer ønsker at indtræde i tilsagnet, skal I begge udfylde og underskrive ejerskifteerklæringen, som tilsagnshaver indsender til Landbrugsstyrelsen.

Som overdrager skal du være opmærksom på følgende:

- Hvis du kun overdrager en del af dit tilsagnsareal, skal vi vide, hvilket areal, du overdrager. Du skal derfor udfylde bilaget til ejerskifteerklæringen med angivelse af, hvilke arealer der overdrages. Du skal desuden oprette et markkort i IMK, som viser arealerne. Se bilaget til ejerskifteerklæringen, som beskriver hvordan du gør.
- Hvis du ikke indsender ejerskifteerklæringen inden for fristen (se afsnit 7.1.3), bortfalder tilsagnet med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, hvor overdragelsen finder sted.

Som ny ejer skal du være opmærksom på følgende:

- Som ny ejer indtræder du i tilsagnet fra overdragelsestidspunktet, hvis ejerskifteerklæringen modtages rettidigt i Landbrugsstyrelsen. Det vil sige, at du kan indtræde i ordningen med tilbagevirkende kraft.
- Når du indtræder i tilsagnet, overtager du ansvaret for, at betingelser, der gælder for tilsagnet, er opfyldt i hele tilsagnsperioden. Som ejer har du bl.a. ansvaret for den årlige indberetning af tilsagnet i fastholdelsesskemaet. Hvis tilsagnet bortfalder efter overdragelsesdatoen, vil det også være dig, der evt. skal tilbagebetale et beløb svarende til de tidligere års tilskud, uanset om det er den tidligere ejer, der har fået tilskuddet udbetalt.

7.1.2 Tilsagnet overdrages ikke

Du kan som tidligere ejer lade tilsagnet ophøre, når du overdrager dit tilsagnsareal. Hvis ny ejer ikke ønsker at indtræde i tilsagnet, kan denne undlade at underskrive ejerskifteerklæringen. I denne situation skal du i stedet vedlægge dokumentation for overdragelsen, f.eks. i form af købsaftale eller skøde, hvor datoen for overdragelsen fremgår. Hvis den nye ejer ikke ønsker at indtræde i tilsagnet, bortfalder tilsagnet for det areal, der overdrages, med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, hvor overdragelsen finder sted. Det tilskud, der på forhånd er udbetalt for arealet for de tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder, skal du som tidligere ejer i givet fald betale tilbage. Det vil sige engangskompensationen for arealet divideret med fem og ganget med det antal tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder.

Vigtigt

Vær opmærksom på, at bestemmelserne i servitutten fortsat gælder, selvom tilsagnet ophører.

7.1.3 Frist for indsendelse af ejerskifteerklæring

Hvis overdragelsen af arealet sker før udløb af fristen for indgivelse af fællesskema, skal ejerskifteerklæringen være modtaget i Landbrugsstyrelsen senest ved udløb af fristen for indgivelse af ændringer til fastholdelsesskema (der følger fællesskemaet) i det pågældende kalenderår.

Hvis overdragelsen af arealet sker efter udløb af fristen for indgivelse af fællesskema, skal ejerskifteerklæringen være modtaget i Landbrugsstyrelsen senest ved udløb af fristen for indgivelse af ændringer til fællesskema i det efterfølgende kalenderår.

Hvis du som tidligere ejer ikke overholder fristen for indsendelse af ejerskifteerklæring, bortfalder tilsagnet som hvis du ikke har overdraget tilsagnet. Du vil i givet fald blive pålagt at betale penge tilbage for de udestående år af tilsagnet jf. afsnit 7.1.2. Landbrugsstyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra fristen, jf. nedenfor.

Dispensation

Du kan i særlige tilfælde få dispensation fra fristen for at anmelde om ejerskifte. For at få dispensation, skal du sende en begrundet ansøgning til Landbrugsstyrelsen. Læs mere om dispensationsmuligheder generelt under afsnit 11.3.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette kapitel har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#):

- § 10 om ændring af tilsagn
- §11 om ejerskifte

7.2 Øvrige ændringer af tilsagn

Et areal kan udgå af tilsagn om tilskud, hvis du kan dokumentere, at arealet er genstand for offentlige eller af myndighederne godkendte indgreb som led i fysisk planlægning. Det kan f.eks. være, hvis der skal anlægges en vej på arealet.

Hvis du vil søge om, at et areal skal udgå af tilsagnet, skal du skrive til os (f.eks. på mail til arealtilskud@lbst.dk) og vedlægge dokumentation for årsagen til, at arealet må udgå af tilsagnet. Dokumentationen kan f.eks. være en udtalelse fra kommunen om, at arealet indgår i fysisk planlægning.

8. Hvad kan jeg kombinere engangskompensation med?

Der er mulighed for at kombinere engangskompensation med enkelte andre tilskudsordninger eller andre aktiviteter, hvis en række betingelser er opfyldt. I dette kapitel kan du læse om, hvad du skal være opmærksom på.

8.1 Hvilke andre støtte- og tilskudsordninger kan du kombinere med

Under visse forudsætninger kan engangskompensation kombineres med følgende ordninger:

- Grundbetaling
- Ø-støtte
- Pleje af græs- og naturarealer
- Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning

Du kan ikke kombinere engangskompensation med tilskud under andre ordninger end de ovenfor nævnte. Det skyldes, at øvrige ordninger som eksempelvis ordninger for økologi, bio-ordninger, skovordninger eller kvælstofreducerende virkemidler ikke er relevante på permanent udtagne arealer.

Du kan modtage engangskompensation og beholde dit økologitilsagn (men uden at få udbetalt økologisk arealtilskud), hvis du opfylder kravene som beskrevet i afsnit 3.2.2.

I dette kapitel kan du læse mere om mulighederne for kombination med andre ordninger.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette kapitel har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)

- §§ 7-8 om kriterier for tilsagn om tilskud

Undtagelsen vedrørende mulighed for at opretholde grundbetaling fremgår af artikel 4, stk. 4, litra c, nr. i, i forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021

8.1.1 Du kan opretholde grundbetaling under visse forudsætninger

Grundbetalingen er en 1-årig støtteordning, som du kan søge, hvis du kan overholde det årlige aktivitetskrav (dvs. afgræsning eller slåning).

Hvis dine arealer er for våde til, at du kan opfylde de almindelige betingelser for grundbetaling, kan du stadig modtage grundbetaling til projektarealet under undtagelsen i artikel 4., stk. 4., litra c, i) og iv), i forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 (artikel 32 i tidligere forordning 1307/2013). Det forudsættes i den forbindelse, at arealet skal have dannet grundlag for minimum én berettiget tilskudsudbetaling under grundbetalingsordningen i 2015 og frem, forud for etablering af et vand- og klimaprojekt, samt at ekstensiveringen er sket med henblik på implementering af vandrammedirektivet, habitatdirektivet eller fuglebeskyttelsesdirektivet (de to sidste samlet kaldet Natura 2000-direktiverne). Det gælder dog fortsat, at aktivitetskravet skal overholdes, hvis ikke vådgøringen af arealet har gjort det umuligt at gennemføre.

Hvis du søger grundbetaling til en mark i et vand- eller klimaprojekt, som beskrevet ovenfor, skal du hvert år i fællesskemaet sætte kryds i kolonnen 'Grundbetaling til projektarealer' ud for marken i markplanen.

Søger du grundbetaling til et projektareal (hvor projektet er afsluttet) med tilsagn om engangskompensation, skal du anmelde marken med afgrødekode 318, hvis projektet medvirker til at gennemføre vandramme- eller Natura 2000-direktiverne. Du skal anvende afgrødekode 316, hvis tilsagnet vedrører et naturprojekt på kulstofrige lavbundsjord, der udelukkende leverer CO₂-reduktion og dermed ikke er direktivimplementerende.

Kan aktivitetskravet ikke overholdes efter udløb af tilsagnet om engangskompensation (eksempelvis fordi arealet er oversvømmet eller forsumpet), vil grundbetaling ikke længere kunne opretholdes, med mindre den gennemførte ekstensivering er sket med henvisning til implementering af vandramme- eller Natura 2000-direktiverne.

Du skal i øvrigt være opmærksom på, at det er en forudsætning for at modtage grundbetaling, at du er aktiv landbruger.

Læs mere i Vejledning om grundbetaling som du finder i Tilskudsguiden.

[Grundbetaling og tilskudsberettigede arealer \(Tilskudsguiden\).](#)

8.1.2 Muligheder for at kombinere engangskompensation med Pleje af græs- og naturarealer

Pleje af græs- og naturarealer er en 5-årig arealtilsagnsordning, hvortil du kan søge tilsagn, hvis du kan opfylde en række betingelser. Her skal du i en 5-årig periode pleje arealet med afgræsning eller slæt.

Selv om du har tilsagn om engangskompensation, vil du oftest kunne få tilsagn til pleje af græs- og naturarealer til arealet, da kompensationen til pleje gives for tab og omkostninger ved at sætte dyr ud og passe dem eller høste arealerne. Engangskompensation gives derimod for tab forbundet med den permanente ekstensivering. Hvis der kommer flere ansøgninger om pleje af græs- og naturarealer, end der er afsat penge til, kan det blive nødvendigt at prioritere ansøgningerne. I prioriteringen vil arealer i vand- og klimaprojekter få den laveste prioritet. Hidtil har der dog altid været tilstrækkeligt med midler til også at kompensere disse arealer.

Læs mere i Vejledning om tilskud til pleje af græs- og naturarealer som du finder i Tilskudsguiden.

[Pleje af græs- og naturarealer \(Tilskudsguiden\)](#)

8.1.3 Muligheder for at kombinere engangskompensation med Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning

Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning er en projektilskudsordning, hvortil du kan søge tilsagn til at rydde et tilgroet areal eller til at forberede et areal til afgræsning. For begge projektyper er der to års projektperiode til at udføre projektet. Bagefter skal projektet opretholdes i tre år.

Tilsagn om engangskompensation vil ofte kunne kombineres med tilsagn til Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning på arealet. Her skal du være opmærksom på, at for at få tilsagn til at rydde arealer, skal arealerne have et overlap med Natura 2000-områder, der er særligt udpeget til rydning. Der er flere måder du kan komme i betragtning til et tilskud til forberedelse til afgræsning. En af dem er, hvis der er etableringstilsagn til Vand- og klimaprojekter. Tilsvarende skal du være opmærksom på, at det er et kriterie for at få engangskompensation, at dine arealer var i omdrift eller med permanent græs (og dermed ikke tilgroede) i referenceperioden (se kapitel 4).

Det er muligt at kombinere tilskuddet med engangskompensation, da tilskuddet til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning giver tilskud til omkostningerne ved rydde arealet eller til investeringerne for at gøre arealet klar til afgræsning. Engangskompensation gives derimod for tab forbundet med den permanente ekstensivering.

Hvis der kommer flere ansøgninger om end der er penge til, kan det blive nødvendigt at prioritere ansøgningerne. I prioriteringen vil arealer i vand- og klimaprojekter få den laveste prioritet. Du kan søge tilskud til rydning og hegn, hvis du kan opfylde en række betingelser, se mere i vejledningen om denne.

Læs mere i Vejledning om Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning, som du finder i Tilskudsguiden.

[Tilskudsguiden](#)

8.1.4 **Muligheder for at kombinere engangskompensation med ø-støtte**

Ø-støtte kan kombineres med engangskompensation, hvis du lever op til betingelserne for ordningen, herunder at du er berettiget til grundbetaling.

Se vejledning til ø-støtte i [Tilskudsguiden](#).

9. Kontrol og sanktioner

I dette kapitel kan du læse om, hvordan vi kontrollerer din ansøgning og dine arealer i den 5-årige tilsagnsperiode, samt hvad der gælder særligt for engangskompensation.

9.1 Hvad kontrollerer vi?

Når du søger om tilskud, kontrollerer vi din ansøgning administrativt. Vi undersøger blandt andet, om du opfylder betingelserne for tilskud på baggrund af dit indsendte fastholdesskema om tilsagn og udbetaling, din indtegnings i IMK og markblokregisteret.

Vi benytter årligt satellitbaseret kontrol til at kontrollere de faktiske forhold på stedet. Vi kan desuden komme på kontrolbesøg for at kontrollere betingelser, som vi ikke kan kontrollere med satellitdata.

Ved overtrædelser af reglerne og beregning af administrative sanktioner, skelner vi mellem "kriterier for at få tilskud" og "forpligtelser".

9.2 Kriterier for at få tilskud

"Kriterier for at få tilskud" er de overordnede betingelser, der skal være opfyldt, for at du kan få tilskud. Vi kontrollerer oplysningerne i dit indsendte fastholdesskema om tilsagn og udbetaling, din indtegnings i IMK og markblokregisteret. Vi undersøger blandt andet, om du opfylder betingelserne for tilskud ud fra "kriterier for at få tilskud" og "forpligtelser". Kriterier for at få tilskud er beskrevet i kapitel 3 og forpligtelser er beskrevet i kapitel 6.

Vi har særligt fokus på at kontrollere, om arealet er omdrift eller permanent græs, da dette har betydning for kompensationens størrelse. Hvis vi er usikre på, om betingelserne er overholdt på et areal, modtager du et brev, hvor du skal redegøre for arealets beskaffenhed.

Hvis du ikke opfylder et eller flere kriterier for et areal, kan arealet ikke medtages i det, som vi kalder "det godkendte, ansøgte areal".

9.3 Forpligtelser

Under hver ordning er der nogle handlinger, du skal udføre eller ikke må udføre – det kalder vi forpligtelser. Hvis du på et areal ikke opfylder de forpligtelser, som gælder under ordningen, bortfalder tilskuddet for arealet helt eller delvist. Herudover kan du få en administrativ sanktion, som afhænger af alvoren, omfanget og varigheden af den manglende overholdelse af forpligtelserne.

Du kan læse mere om de overordnede regler for kontrol og sanktioner i [Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024](#).

Hvis du vil læse om regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#):

- § 19 om nedsættelse af tilskud, sanktioner m.v
- § 20 om kontrol

Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1387 af 29. november 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik.

9.4 Hvis du ikke opfylder forpligtelserne

Hvis du på et areal ikke opfylder de forpligtelser, som gælder under ordningen, bortfalder tilskuddet for arealet helt eller delvist. Herudover kan du få en administrativ sanktion, som afhænger af alvoren, omfanget og varigheden af den manglende opfyldelse i forhold til forpligtelsen.

For hver af servitutbestemmelserne er der fastsat en vægtningsfaktor, der afspejler alvor, omfang og varighed ved en manglende opfyldelse af forpligtelsen.

For engangskompensation gælder, at den beregnede administrative sanktion divideres med 5 for at tage højde for, at tilskuddet udbetales som et engangsbeløb for hele den 5-årige tilsagnsperiode. Hvis engangsbeløbet er udbetalt, vil der være et tilsvarende tilbagebetalingskrav

Du kan læse mere om sanktioner og se vægtningsfaktorerne i Vejledning om kontrol og sanktioner.

[Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024](#).

10. Revisionsklausul

Kommer der nye regler, eller træffer en myndighed en afgørelse, som skærper eksisterende forpligtelser eller pålægger dig nye forpligtelser, skal tilsagnet revideres.

10.1 Hvis der kommer nye regler eller afgørelser for dine arealer

Du kan kun få udbetalt engangskompensation under EU's fælles landbrugspolitik (CAP) for forpligtelser, som er mere vidtgående, end hvad du i forvejen var forpligtet til på de pågældende arealer. Hvad du i forvejen er forpligtet til, fremgår først og fremmest af love eller bekendtgørelser. Forpligtelserne kan dog også fremgå af afgørelser truffet af en offentlig myndighed, som pålægger dig obligatoriske begrænsninger/restriktioner for dine aktiviteter på et givet areal (pålæg, påbud, forbud og tilsvarende i medfør af lovgivning).

Kommer der nye regler, eller træffer en myndighed en afgørelse, som skærper eksisterende forpligtelser eller pålægger dig nye forpligtelser, skal tilsagnet revideres, så der kun ydes tilskud til forpligtelser, der er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Dette fremgår af EU-reglernes såkaldte revisionsklausul.

Revisionsklausulen betyder, at dit tilsagn om tilskud for et areal vil bortfalde, hvis arealet efter tilsagnsperiodens begyndelse bliver omfattet af en eller flere af følgende reguleringer:

- 3-meters bræmmer omfattet af GLM (omfatter ikke nye 3-metersbræmmer, der er en følge af projektet)
- Krav i medfør af anden lovgivning end §§ 3 og 4 i lov om naturbeskyttelse, og hvor kravet indebærer en regulering, som omhandlet i § 8, nr. 1. Det vil sige en regulering, som indebærer, at arealet ikke må omlægges, eller ikke må dyrkes (bortset fra afgræsning og slæt), og samtidig ikke må gødskes og ikke må sprøjtes. Gødskningen omfatter ikke den gødning, der efterlades af græssende husdyr. Bemærk, at det er en kombination af restriktioner, der her er tale om. Arealer omfattet af regulering, der indebærer disse restriktioner/forbud kan f.eks. være arealer: der bliver omfattet af 25 m beskyttelseszone (jf. miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1) eller omfattes af fredning med fredningsbestemmelser, der medfører en kombination af ovennævnte forbud.

Tilsagn om tilskud for arealet bortfalder med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, inden for hvilket den pågældende regulering har virkning fra. Da tilskud for hele tilsagnsperioden udbetales på en gang som engangskompensation, vil tilskud, der er udbetalt for arealet for de tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder, skulle tilbagebetales af tilsagnshaver. Tilbagebetalingskravet opgøres som engangskompensationen for arealet divideret med fem og ganget med det antal tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder.

Tilsagn om tilskud for et areal, der er omfattet af den høje tilskudssats, revideres, hvis arealet efter tilsagnsperiodens begyndelse bliver omfattet af følgende regulering:

- regulering som indebærer, at arealet ikke må tilføres gødning eller alene må tilføres den gødning, der efterlades af græssende husdyr, og ikke må eller i hovedsagen ikke må tilføres kemiske plantebeskyttelsesmidler, og hvor reguleringen er en følge af krav i medfør af anden lovgivning end §§ 3 og 4 i lov om naturbeskyttelse. Arealer omfattet af regulering, der indebærer disse restriktioner/forbud, kan f.eks. være arealer, der omfattes af fredning med fredningsbestemmelser, der medfører en kombination af ovennævnte forbud.

Revisionen omfatter ændring til den lave tilskudssats med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, inden for hvilket den pågældende regulering har virkning fra. For meget udbetalt tilskud for arealet for de tilsagnsår, hvor tilskudssatsen er ændret, skal tilbagebetales af tilsagnshaver.

10.2 Hvis du ikke accepterer revisionen

Hvis dit tilsagn om tilskud skal revideres, kan du indgive erklæring om, at revisionen ikke accepteres. Hvis du gør det, bortfalder dit tilsagn for alle arealer omfattet af det pågældende tilsagn med engangskompensation, og ikke kun for de arealer, der er omfattet af revision. Tilskud, der er udbetalt for de tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder, skal tilbagebetales af tilsagnshaver. Tilbagebetalingskravet opgøres som engangskompensationen, divideret med fem og ganget med det antal tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder.

Vær opmærksom på, at selvom tilsagnet bortfalder, skal du stadig overholde bestemmelserne i den tinglyste servitut.

Erklæring om, at revisionen ikke accepteres, skal indgives på et særligt skema, der fås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside eller ved henvendelse til Landbrugsstyrelsen.

Fristen for at indsende erklæringen er den samme som ændringsfristen for fællesskemaet. Du kan dog altid indsende erklæringen senest 8 uger efter det tidspunkt, hvor den regulering, der medfører revision af tilsagn, har virkning fra.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#):

- §§ 12 og 13 om revision af tilsagn
- § 14 om erklæring om, at revision ikke accepteres

Betingelsen om, at du kun kan få udbetalt tilskud for forpligtelser, som er mere vidtgående, end hvad du i forvejen var forpligtet til på de pågældende arealer fremgår af artikel 70, stk. 3, i forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021

Bestemmelsen om revisionsklausul fremgår af artikel 70, stk. 7, i forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021

11. Andre regler, du skal kende

I dette kapitel kan du læse hvilke andre regler, du skal være opmærksom på.

11.1 Sammenhæng med konditionalitet, GLM og nationale krav

Der gælder for mange arealer en række grundlæggende bestemmelser om, hvordan de må anvendes. Eksempelvis er der arealer, der udgøres af ikke-produktive elementer (eksempelvis fortidsminder) og arealer der er beskyttede, fordi de ligger i eller nær naturområder eller ned til naturlige søer og vandløb. Bestemmelserne, der beskriver en række restriktioner i arealanvendelsen, kaldes også baseline. Du kan kun få støtte til forpligtelser, der ligger udover baseline.

GLM 4 fastsætter bestemmelser, om at arealer i en bræmme på 3 meter ud til naturlige vandløb og søer ikke må jordbehandles, dyrkes, gødes eller sprøjtes. GLM 4 indgår i baseline for engangskompensation. Det betyder, at du ikke kan få tilskud til arealer i 3-meters bræmmer ud til vandløb og søer.

GLM 8 medfører, at landbrugeren årligt skal sikre, at mindst fire pct. af bedriftens omdriftsareal udgøres af ikke-produktive elementer og arealer.

GLM 8 udgør en del af baseline, når du får tilsagn om tilskud til engangskompensation. Det betyder, at du ikke kan bruge arealer med tilsagn om engangskompensation til at opfylde GLM 8 (fordi arealet allerede er udtaget). Hvis dit areal er et tidligere omdriftsareal, og du derfor skal bruge afgrødekode 247 (som har omdriftsstatus i relation til GLM 8), vil arealet tælle med i den samlede opgørelse af dit omdriftsareal som 4 pct.-kravet beregnes på baggrund af. Dette gælder uanset at du ikke kan bruge arealet til at udlægge GLM8-elementer.

Danmark har fået godkendt en undtagelse af Kommissionen, som betyder, at langt de fleste bedrifter med en stor andel af græs med omdriftsstatus uden norm (opgjort som andel af bedriftens samlede omdriftsareal) vil blive undtaget fra 4 pct.-kravet. Den nye undtagelse lyder således: Bedrifter hvor mere end 75 pct. af agerjorden anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder med en kvælstofnorm og fosfornorm på 0, og som ikke jordbehandles eller omlægges i det indeværende år.

Hvis du har anmeldt mindst 75 pct. af dit omdriftsareal med en eller flere af de fire afgrødekoder nedenfor, kan du være undtaget fra GLM 8-kravet om 4 pct., hvis du samtidig ikke pløjer arealerne. Vi vil inden ansøgningsrunden 2024 meddele, hvordan du oplyser om dette og dermed undtages GLM 8.

- 247 Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift
- 264 Græs og kløvergræs uden norm, under 50 pct. kløver (omdrift)
- 285 Græs og kløvergræs uden norm, over 50 pct. kløver (omdrift)
- 362 Paludikultur, omdriftsgræs

Du kan læse mere om undtagelsen i linket nedenfor.

Omfattes du ikke af undtagelsen, skal du være opmærksom på, at du ikke kan anvende arealer med tilsagn om engangskompensation til opfyldelse af GLM 8-kravet, selvom det måtte være et areal, der indgår i opgørelsen af kravet.

Har du har andre arealer i projektet, som er kompenseret på anden vis end engangskompensation (solgt/jordfordelt), udgør disse arealer ikke en del af baseline som tilfældet med tilsagn om tilskud til engangskompensation. Forudsat at disse arealer har omdriftsstatus, kan du anvende dem til opfyldelse af GLM 8, hvis arealerne i øvrigt opfylder betingelserne for det (ingen produktion).

Der er mulighed for at anvende følgende elementer og arealer til opfyldelse af kravet: brak, blomsterbrak, bestøverbrak, markbræmmer, 3-meters bræmmer, småbiotoper, markkrat, GLM-søer og GLM-fortidsminder. Arealerne må ikke anvendes til produktion. De må dermed heller ikke indgå i afgræsning eller slæt i hele det år, hvor de indgår i opfyldelsen af GLM 8. Landbrugeren har fri mulighed for årligt at skifte mellem hvilke omdriftsarealer, der skal anvendes til opfyldelse af kravet, og hvilke elementer kravet årligt skal opfyldes med. Formålet med kravet er at sikre, at biodiversiteten øges på bedriftens landbrugsarealer i omdrift. Derfor gælder kravet ikke for landbrugsarealer, der er udlagt med permanente afgrøder og permanent græs.

[Nyhed fra 9. november 2023 om undtagelse vedr. 4-pct.-kravet](#)

[Vejledning om konditionalitet 2024 – Miljøområdet](#)

11.2 Omgåelse af kriterier og forpligtelser

Vi kontrollerer også ansøgninger om tilskud for omgåelse af kriterier og forpligtelser. Omgåelse er den betegnelse, vi bruger, hvis en ansøger bevidst forsøger at opnå fordele på grundlag af kunstigt skabte betingelser. Det kan f.eks. være, hvis du deler din bedrift op i flere CVR-numre for at undgå lofter over tilskud for dermed at få mere i tilskud.

Når vi udfører kontrol for omgåelse, ser vi på, om du kan have opnået en konkret økonomisk fordel på baggrund af ejerforhold og relationer til andre ansøgere. Vi vurderer, om dit valg af virksomhedskonstruktion, kun har haft til formål at opnå en fordel.

[Gå til vores sider om omgåelse](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § Art. 62 og Art. 59 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

11.3 Dispensation

Hvis du i særlige tilfælde ikke kan opfylde betingelserne i tilsagnet, har du mulighed for at søge om dispensation. Ansøgning om dispensation skal være skriftlig og velbegrundet. Den sendes til Landbrugsstyrelsen, gerne på e-mail til arealtilskud@lbst.dk. På den måde giver du Landbrugsstyrelsen mulighed for at vurdere din specielle situation. Landbrugsstyrelsen vil herefter tage stilling til, om din ansøgning kan imødekommes og sende dig en skriftlig afgørelse. Du skal søge dispensation, inden du foretager dig noget, der kan være i strid med betingelserne, f.eks.:

- Hvis du har behov for at foretage kemisk bekæmpelse af ukrudtsarter.
- Hvis du har behov for at tilskuds fodre (f.eks. ved helårsafgræsning).

Vigtigt

Du skal være opmærksom på, at for arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, vil det i de fleste tilfælde også være nødvendigt at indhente en dispensation fra kommunen, hvis du f.eks. ønsker at foretage kemisk bekæmpelse eller ønsker at tilskuds fodre. Det er en fordel, hvis dette afklares med kommunen, inden du søger dispensation hos Landbrugsstyrelsen.

Hvis der er tale om helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder, er der også mulighed for at påberåbe force majeure (se afsnit 11.4).

Dispensation gives kun i særlige tilfælde, og ansøgning skal være velbegrundet, f.eks. i forholdene på tilsagnsmarken. Som udgangspunkt gives der ikke dispensation, hvis vi har varslet, at vi kommer på kontrol. Ligeledes gives der heller ikke dispensation for overtrædelser konstateret på en kontrol. Hvis arealet godkendes i kontrol, har det ingen konsekvens, at du har fået afslag på dispensation. Hvis der ved kontrollen konstateres overtrædelser, bliver de behandlet iht. sanktionsreglerne.

Ved en kontrol på stedet konstaterer kontrolløren de faktiske forhold på arealerne, der kontrolleres. Alle overtrædelser fremgår af kontrolresultatet – også selvom der er givet dispensation. Hvis der er givet dispensation for særlige forhold, skriver kontrolløren dette i bemærkningen til overtrædelserne. Der vil blive taget højde for dispensationen i den efterfølgende sagsbehandling.

11.4 Force majeure og ekstraordinære omstændigheder

Hvis det på grund af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder har været umuligt for dig at overholde de krav, der er for at modtage tilskud, kan vi se bort fra den manglende overholdelse, når du opfylder visse krav.

For at vi kan anerkende force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal den indtrufne begivenhed have været en helt usædvanlig situation, som:

- du ikke kunne forudse
- var uden for din kontrol
- reelt har forhindret dig i at opfylde dine forpligtelser.

Du skal desuden, efter vores vurdering, have gjort nok for at sikre dig imod begivenheden.

Vær opmærksom på, at der skal være sammenhæng mellem årsagen til, at du ikke kunne overholde kravene og tidspunktet for force majeure-begivenheden eller den ekstraordinære omstændighed

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan bl.a. være, hvis:

- tilskudsmodtager er afdød
- du som tilskudsmodtager er uarbejdsdygtig i længere tid
- din bedrift i væsentlig grad bliver berørt af en alvorlig naturkatastrofe
- bedriftens stalde bliver ødelagt ved en ulykke
- hele eller dele af din besætning eller dine afgrøder bliver ramt af en sygdom i husdyrpopulationen (en epizooti), en plantesygdom eller en planteskadegører
- du bliver tvunget til at afstå jord eller fast ejendom til staten, altså hvis hele eller en væsentlig del af din bedrift bliver eksproprieret, og ekspropriationen ikke kunne forudses på tidspunktet for, at du sendte din ansøgning.

Eksemplerne er ikke udtømmende, og der vil altid være tale om en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Hvis du eller dit dødsbo vil anmode om force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal vi have skriftligt besked om det senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor du eller din stedfortræder er i stand til at give en sådan meddelelse.

Hvis du overskrider denne frist, kan vi ikke anerkende omstændigheden som begrundelse for den manglende overholdelse.

Vi kan bede dig om yderligere oplysninger, hvis vi har brug for dem for at kunne vurdere sagen.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 14 og 15 i [Bekendtgørelse nr. 1387 af 29. november 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)
- § 9 i [Bekendtgørelse nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- Art. 3 og Art. 59 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

11.5 Ekspropriation og jordfordeling

11.5.1 Ekspropriation

Ekspropriation betyder, at offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager dine arealer. Ved ekspropriation har du ikke selv valgt at overdrage dine arealer, men det sker efter krav fra en myndighed.

Hvis dine arealer bliver eksproprieret, skal du sende Landbrugsstyrelsen en kopi af den afgørelse om ekspropriation, som du har modtaget fra den pågældende myndighed. Tilsagnet bortfalder altid for de pågældende arealer. Når et areal bliver eksproprieret, vil der som hovedregel ikke være krav om, at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud til arealet.

Du kan ikke søge om udbetaling af tilskud til et areal, hvis myndigheden overtager tilsagnsarealet inden udløbet af ansøgningsfristen i det pågældende tilsagnsår.

Hvis du allerede har søgt om udbetaling til et areal, der eksproprieres i løbet af tilsagnsåret, skal du trække tilsagnsarealet ud af ansøgningen.

Hvis du ikke har underrettet Landbrugsstyrelsen om ekspropriationen, og vi ved kontrollen konstaterer, at du ikke har overholdt alle tilsagnsbetingelserne, kan det medføre bortfald og evt. krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

Hvis du vil anmelde ekspropriation som force majeure

Ekspropriation kan anmeldes som force majeure, hvis det vedrører hele eller en væsentlig del af bedriften og ikke kunne forudses på ansøgningstidspunktet. Her skal du kontakte Landbrugsstyrelsen senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til det. Tilsagnet bortfalder som regel for de pågældende arealer, men kan evt. oprettholdes ved midlertidige ekspropriationer.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Lov nr. 96 af 31. marts 1965 om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder med senere ændringer.
- § 10 i [Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1428 af 1. december 2023 om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter](#)
- §§ 14 og 15 i [Bekendtgørelse nr. 1387 af 29. november 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)

11.6 Skat af tilskuddet

Tilskuddet er skattepligtigt, og Landbrugsstyrelsen oplyser til SKAT, hvor meget du har fået udbetalt.

Satserne for engangskompensation er udregnet på baggrund af, at indkomsttabet er permanent. Tilskuddet kan sidestilles med et værditab, fordi kompensationen gives for en permanent ekstensivering af et landbrugsareal (der tinglyses). Dette kan have betydning for din skattebetaling.

11.7 Særligt om panthavere

En transport er, når en tilskudsmodtager overfører sit tilskud - eller dele af det - til en anden modtager.

Det er muligt for panthavere at få en del af pantet indfriet med engangskompensationen via en transporterklæring.

[Landbrugsstyrelsens hjemmeside om transporterklæring](#)

11.8 Hvis du vil i kontakt med os

- Al kommunikation mellem dig som ejer (eller en konsulent eller andre på dine vegne) og Landbrugsstyrelsen skal som udgangspunkt foregå digitalt.
- Ansøgning om udbetaling, ændringer af tilsagn mv. skal ske via Tast selv.
- Hvis du vil orientere os om ejerskifte eller andre forhold, skal du skrive til os på arealtilskud@lbst.dk.
- Hvis du har spørgsmål, kan du ringe til Landbrugsstyrelsen på tlf. 33 95 80 00.

[Landbrugsstyrelsens Tast selv.](#)

11.9 Vi indsamler og behandler dine data

For at vi kan behandle din ansøgning, behandler vi en række af dine data. Som hovedregel afgiver du disse data i forbindelse med din ansøgning, men i visse tilfælde indhenter vi også data fra andre myndigheder. Vores adgang til at behandle dine data følger af reglerne for det enkelte tilskud, du søger om.

Vi behandler kun data, der er nødvendige og relevante for det tilskud, der søges. Vi behandler disse data for at sagsbehandle, administrere, udbetale og kontrollere de specifikke tilskud.

I særlige tilfælde kan vi videregive eller offentliggøre dine data. Dog kun hvis vi ved lov er forpligtet til det. Når vi behandler dine personoplysninger, har du en række rettigheder, blandt andet retten til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger vi har registreret om dig. Du har også ret til at få rettet, slettet eller blokeret eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.

[Gå til vores sider med detaljerede oplysninger om vores behandling af dine data](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Databeskyttelsesforordningen - [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF \(generel forordning om databeskyttelse\)](#)
- Databeskyttelsesloven - [Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger \(databeskyttelsesloven\)](#)
- Forvaltningsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014](#)
- Offentlighedsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020](#)

11.10 Hvis du vil klage over en afgørelse fra os

Du vil kunne klage over vores afgørelser til Miljø- og Fødevarerklagenævnet via deres klageportal. Det vil altid stå beskrevet i den enkelte afgørelse fra os, hvordan du skal gøre, hvis du vil klage.

En klage skal altid sendes inden 4 uger fra den dag, hvor du fik afgørelsen.

Ring eller skriv til os, hvis du er tvivl om, hvordan du klager.

Du kan læse mere om reglerne for bl.a. indgivelse af klage, frister, gebyrer m.v., der gælder for Miljø- og Fødevarerklagenævnet, i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Herudover kan du orientere dig om klageprocessen på Miljø- og Fødevarerklagenavnets hjemmeside.

Hvis du vil læse om andre love og regler

Til dette afsnit har vi brugt:

- Databeskyttelsesforordningen - [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2016/ 679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF \(generel forordning om databeskyttelse\)](#)
- Databeskyttelsesloven - [Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger \(databeskyttelsesloven\)](#)
- Forvaltningsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven](#)
- Offentlighedsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen](#)

12. Retsgrundlag

12.1 Hvor kan du finde reglerne?

Reglerne af betydning for engangskompensation findes i følgende forordninger, love og bekendtgørelser, herunder både EU-regler og danske regler.

12.2 EU-regler

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013
- Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/1172 af 4. maj 2022 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem i den fælles landbrugspolitik og anvendelse og beregning af administrative sanktioner i forbindelse med konditionalitet.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/1173 af 31. maj 2022 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede system for forvaltning og kontrol under den fælles landbrugspolitik
- Databeskyttelsesforordningen - Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

12.3 Danske regler

- [Lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1520 af 8. december 2023 om konditionalitet for 2024](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1387 af 29. november 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1426 af 1. december 2023 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2024](#)
- [Databeskyttelsesloven - Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger \(databeskyttelsesloven\)](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1602 af 28. december 2022 om kundgørelse af Landbrugsstyrelsens kort](#)

Bilag 1. Afgrødekoder jf. § 15 i bekendtgørelse om vand- og klimaprojekter

Bilag 1 a. Afgrødekoder, jf. § 15, nr. 1 (omdrift)

Afgrødekoder for arealer, der er omfattet af tilskudssatsen i § 15, nr. 1, jf. dog § 16

Afgrødekode	Navn
1	Vårbyg
2	Vårhvede
3	Vårhavre
4	Blanding af vårsåede kornarter
5	Majs til modenhed
6	Vårhvede, brødhvede
7	Korn + bælg­sæd under 50% bælg­sæd
8	Vårspelt
9	Vinterspelt
10	Vinterbyg
11	Vinterhvede
13	Vinterhvede, brødhvede
14	Vinterrug
15	Vinterhybridrug
16	Vintertriticale
17	Blanding af efterårssåede kornarter
18	Korn og bælg­sæd (over 50 % bælg­sæd)
21	Vårraps
22	Vinterraps
23	Rybs
24	Solsikke
25	Sojabønner
30	Ærter
31	Hestebønner
32	Sødlupin
35	Bælg­sæd, flerårig blanding
36	Bælg­sæd, andre typer til modenhed blanding
40	Oliehør
41	Spindhør
42	Hamp
51	Blanding bredbladet afgrøde, frø/kerne
52	Quinoa
53	Boghvede
54	Bælg­sæd blanding
55	Vårrug
56	Vårtriticale

57	Vinterhavre
58	Sorghum
101	Rajgræsfrø, alm.
102	Rajgræsfrø, alm. 1. år, efterårsudlagt
103	Rajgræsfrø, ital.
104	Rajgræsfrø, ital. 1. år efterårsudlagt
105	Timothefrø
106	Hundegræsfrø
107	Engsvingelfrø
108	Rødsvingelfrø
109	Rajsvingelfrø
110	Svingelfrø, stivbladet
111	Svingelfrø, strand-
112	Engrapgræsfrø (marktype)
113	Engrapsgræsfrø (plænetype)
114	Rapgræsfrø, alm.
115	Hvenefrø, alm. og krybende
116	Rajgræs, hybrid
117	Rajgræs, efterårsudl. Hybrid
118	Rajsvingelfrø, efterårsudlagt
120	Kløverfrø
121	Græsmarksbælgplanter
122	Kommenfrø
123	Valmuefrø
124	Spinatfrø
125	Bederoefrø
126	Blanding af markfrø til udsæd
149	Kartofler, lægge- (certificerede)
150	Kartofler, lægge- (egen opformering)
151	Kartofler, stivelses-
152	Kartofler, spise-
153	Kartofler, andre
154	Kartofler, spise- (proces, skrællet kogte)
155	Kartofler, pulver/granules-
156	Kartofler, friteret/chips/pommes frites
160	Sukkerroer til fabrik
161	Cikorierødder
162	Blanding, andre industriafgr.
170	Græs til fabrik (omdrift)
171	Lucerne, slæt
172	Lucernegræs, over 25% græs til slæt inkl. eget foder
173	Kløver til slæt
174	Kløvergræs til fabrik
180	Gul sennep
182	Blanding af oliearter
210	Vårbyg, helsæd
211	Vårhvede, helsæd
212	Vårhavre, helsæd
213	Blandkorn, vårsæet, helsæd
214	Korn og bælgssæd, helsæd, under 50% bælgssæd
215	Ærtehelsæd
216	Silomajs

217	Korn og bælgssæd, helsæd (over 50 % bælgssæd)
220	Vinterbyg, helsæd
221	Vinterhvede, helsæd
222	Vinterrug, helsæd
223	Vintertriticale, helsæd
224	Blandkorn, efterårssæet helsæd
230	Blanding af vårkorn, grønkorn
234	Korn og bælgssæd, grønkorn, under 50% bælgssæd
235	Blanding af vinterkorn, grønkorn
260	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælgpl. (omdrift)
261	Kløvergræs, over 50% kløver (omdrift)
262	Lucerne, lucernegræs, over 50% lucerne (omdrift)
263	Græs uden kløvergræs (omdrift)
264	Græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver (omdrift)
265	Græs, slæt før vårsæet afgrøde
266	Græs under 50% kløver/lucerne, ekstremt lavt udbytte (omdrift)
267	Græs under 50% kløver/lucerne, meget lavt udbytte (omdrift)
268	Græs under 50% kløver/lucerne, lavt udbytte (omdrift)
269	Græs, rullegræs
270	Græs til udegrise, omdrift
273	Lucerne til fabrik
277	Kløver til fabrik
280	Fodersukkerroer
281	Kålroer
282	Fodermarvkål
283	Fodergulerødder
284	Græs med vikke og andre bælgplanter, under 50 % bælgpl.
285	Græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver (omdrift)
306	Græs i omdrift, uden udbetaling af økologi-tilskud
308	MFO-Slåningsbrak
310	Slåningsbrak
313	20-årig udtagning af agerjord med frivillig skovrejsning
320	Braklagte randzoner
324	Blomsterbrak
325	MFO-Blomsterbrak
327	MFO-bræmme, sommerslåning
328	MFO-bræmme med blomsterblanding
329	MFO-bræmme, miljøtilsagn
334	MFO-bræmme, forårsslåning
338	Brak, forårsslåning
339	MFO-brak, forårsslåning
342	Bestøverbrak
343	MFO-bestøverbrak
344	Brak langs vandløb og søer, forårsslåning (alternativ til efterafgrøder)
345	Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)
346	Brak, sommerslåning (til målrettet kvælstofregulering)
347	Brak, forårsslåning (til målrettet kvælstofregulering)
348	Brak langs vandløb og søer, forårsslåning (til målrettet kvælstofregulering)
349	Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (til målrettet kvælstofregulering)
360	Vildtafgrøder

400	Asier
401	Asparges
402	Bladselleri
403	Blomkål
404	Broccoli
405	Courgette, squash
406	Grønkål
407	Gulerod
408	Hvidkål
409	Kinakål
410	Knoldselleri
411	Løg
412	Pastinak
413	Rodpersille
415	Porre
416	Rosenkål
417	Rødbede
418	Rødkål
420	Salat (friland)
421	Savoykål, spidskål
422	Spinat
423	Suktermajs
424	Ærter, konsum
429	Jordskokker, konsum
430	Bladpersille
431	Purløg
432	Krydderurter (undtagen persille og purløg)
434	Grøntsager, andre (friland)
440	Solhat
448	Medicinpl., en- og toårige
449	Medicinpl., stauder
450	Grøntsager, blandinger
486	Høsegård uden plantedække
487	Skovlandbrug
489	Havtorn
491	Storfrugtet tranebær
492	Tyttebær
493	Surbær
494	Japan kvæde
495	Morbær
496	Medicinpl., vedplanter
497	Planteskolekulturer, vedplanter, til videresalg
498	Containerplads 4, vedplanter
499	Lukket system 3, vedplanter
501	Stauder
502	Blomsterløg
503	En- og to-årige planter
504	Solbær, stiklingeopformering
505	Ribs, stiklingeopformering
506	Stikkelsbær, stiklingeopformering
507	Hindbær, stiklingeopformering
508	Andre af slægten Vaccinium
509	Trækvæde

510	Melon
512	Rabarber
513	Jordbær
514	Solbær
515	Ribs
516	Stikkelsbær
517	Brombær
518	Hindbær
519	Blåbær
520	Surkirsebær uden undervækst af græs
521	Surkirsebær med undervækst af græs
522	Blomme uden undervækst af græs
523	Blomme med undervækst af græs
524	Sødkirsebær uden undervækst af græs
525	Sødkirsebær med undervækst af græs
526	Hyld
527	Hassel
528	Æbler
529	Pærer
530	Vindrue
531	Anden træfrugt
532	Anden buskfrugt
533	Rønnebær
534	Hyben
535	Bærmispel
536	Spisedruer
537	Valnød (almindelig)
538	Kastanje (ægte)
539	Blandet frugt
540	Tomater
541	Agurker
542	Salat (drivhus)
543	Grøntsager, andre (drivhus)
544	Snitblomster og snitgrønt
545	Potteplanter
547	Planteskolekulturer, stauder
548	Småplanter, en-årige
549	Lukket system 1, en-årige
550	Lukket system 2, stauder
551	Moskusgræskar
552	Mandelgræskar
553	Centnergræskar
560	Containerplads 1, frugtbuske
561	Containerplads 2, en-årige
562	Containerplads 3, stauder
563	Svampe, champignon
564	Containerplads
570	Humle
579	Tagetes, sygdomssanerende plante
591	Lavskov
592	Pil
593	Poppel
594	El

596	Elefantgræs
597	Røgræs
598	Sorrel
599	Poppel (100-400 andre træer pr. ha)
602	MFO - Pil
603	MFO - Poppel
604	MFO - El
605	MFO - Lavskov
606	MFO - Poppel (100-400 andre træer pr. ha)
650	Chrysanthemum Garland, frø
651	Dildfrø
652	Kinesisk kålfrø
653	Karsefrø
654	Rucolafrø
655	Radisefrø (inklusive olieræddikefrø)
656	Bladbedefrø, rødbedefrø
657	Grønkålfrø
658	Gulerodsfrø
659	Kålfrø (hvid- og rødkål)
660	Persillefrø
661	Kørvelfrø
662	Majroefrø
663	Pastinakfrø
664	Skorzonerrod/skorzonerrodfrø
665	Havrerodfrø
666	Purløgsfrø
667	Timianfrø
668	Blomsterfrø
701	Grønkorn af vårbyg
702	Grønkorn af vårhvede
703	Grønkorn af vårhavre
704	Grønkorn af vårrug
705	Grønkorn af vårtriticale
706	Grønkorn af vinterbyg
707	Grønkorn af vinterhvede
708	Grønkorn af vinterhavre
709	Grønkorn af vinterrug
710	Grønkorn af hybridrug
711	Grønkorn af vintertriticale
920	Økologisk sommerbrak
921	Bar jord
975	Græs, slæt før vårsæt afgrøde

Bilag 1 b. Afgrødekoder, jf. § 15, nr. 2 (permanent græs)

Afgrødekoder for arealer, der er omfattet af tilskudssatsen i § 15, nr. 2, jf. dog § 17

Afgrødekode	Navn
247	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift
250	Permanent græs, meget lavt udbytte
251	Permanent græs, lavt udbytte
252	Permanent græs, normalt udbytte
253	Miljøgræs MVJ-tilsagn (80 N), omdrift
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), permanent
255	Permanent græs, under 50% kløver/lucerne
256	Permanent kløvergræs, over 50% kløver/lucerne
257	Permanent græs, uden kløver
258	Permanent græs, ø-støtte
259	Permanent græs, fabrik, over 6 tons
272	Permanent græs til fabrik
274	Permanent lucernegræs over 25% græs, til fabrik
276	Permanent græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver
278	Permanent lucerne og lucernegræs over 50% lucerne
279	Permanent græs til fabrik
286	Permanent græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver
287	Græs til udegrise, permanent
305	Permanent græs, uden udbetaling af økologi-tilskud
312	20-årig udtagning
317	Vådområder med udtagning
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsareal
319	MFO-brak, Udtagning, ej landbrugsareal
335	MFO-bræmme, permanent græs, forårsslåning
336	MFO-bræmme, permanent græs, sommerslåning
337	MFO-bræmme, permanent græs, miljøtilsagn
488	Hønsegård, permanent græs

Bilag 2. Sådan søger du tilsagn og udbetaling via Fastholdelseskema

Når du søger engangskompensation, og når du indsender årlige indberetninger i år 2-5 af dit tilsagn, skal du benytte Landbrugsstyrelsens særlige Fastholdelseskema. Nedenfor er beskrevet processen for ansøgning om tilsagn og udbetaling.

Skemaet ligger på Landbrugsstyrelsens selvbetjeningside Tast selv. Det består af tre faner: Ansøger, Markplan, Bemærkninger og dokumenter, samt et markkort system, Internet markkort, hvor man tegner sine marker.

[Gå til Landbrugsstyrelsens selvbetjening, Tast selv](#)

Læs her, hvordan du opretter en ansøgning:

1. Opret skema

Log på Landbrugsstyrelsens Tast selv.

- Vælg "Ansøg og indberet"

Selvbetjening

Forside Indbækk **Ansøg og indberet** Markkort Alle sager Lister Betalingsrettigheder Fuldmagter

- Vælg "Opret nyt skema"

Ansøg og indberet

Søg efter skema

Fra Til
Dag Måned År Dag Måned År
09 01 2023 08 01 2024

Søg

Opret nyt skema

- Rul ned til "Engangskompensation" og tryk på "+"

— Engangskompensation Tilskudsordning til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter

- Vælg "Opret"

Skematype	Produktionsår	Frist på ansøgning	
Ansøgning	2024	20.09.2023	Opret

Skemaet oprettes og åbnes automatisk. Åbner det ikke, kan du finde skemaet under "Alle sager", klikke på "+" og så åbne skemaet via "Rediger skema".

2. Udfyld grundlæggende oplysninger

På første side af ansøgningskemaet skal du:

- Udfylde ansøgeroplysninger og
- Sætte kryds i "Jeg accepterer Erklæring"
- Og evt. udfylde konsulentoplysninger

Rediger ansøgning

Vælg funktion ?

Vælg ▼ Udfør Indsend Skemakontrol Vis/Tilknyt markkort Print Gem Luk

① Du redigerer nu: Fastholdelseskema til Engangskompensation, journalnr. ●●-●●●●●●●●
Du har ikke tilknyttet et elektronisk markkort til dette skema.

[Maksimer skema](#) ⌵

[Startside](#) [Markplan](#) [Bemærkninger og dokumenter](#) [Printview](#)

Velkommen til fastholdelseskemaet

3. Udfyld markkortet i Internet Markkort

Nu skal du åbne Internet Markkort (IMK) via "Vis/Tilknyt markkort". Her skal du oprette og redigere marker, så de passer til din ansøgning. Arealer, der ikke indtegnes, får som udgangspunkt ikke tilsagn.

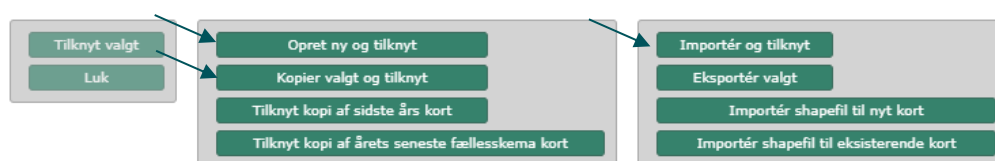
Rediger ansøgning

Vælg funktion ?

Vælg ▼ Udfør Indsend Skemakontrol Vis/Tilknyt markkort Print Gem Luk

I Internet markkort skal du starte med at:

- Oprette et nyt (tomt markkort) eller
- Importere et markkort fra eget system eller
- Tilknytte et markkort, du tidligere har arbejdet med, fx fra Fællesskema (Kopier valgt og tilknyt)

Brugerprofilen Engangskompensation vil være tændt, når du går ind i Internet Markkort. Denne profil indeholder som udgangspunkt alle de lag, du skal bruge i din ansøgning. Har du brug for andre lag, kan du vælge "Default" i rullemenuen under "Korttemaer"

- Du kan læse mere om markkort og værktøjerne i Internet Markkort i "Sådan tegner du marker og får rettet markblokke og de korttemaer, som opdateres sammen med markblokken (Brugerguide til Internet Markkort 2024)" som ligger på hjemmesiden.
- Det mest relevante afsnit er "Afsnit 3 – Når du skal tegne dine marker i Internet Markkort", men vær opmærksom på at brugerguiden især er rettet mod grundbetaling og fællesskema.
- I ansøgning om Engangskompensation klipper vi ikke automatisk til markblok, da disse ikke er relevante for ansøgningen.
- Ligeledes har "Fradrag grundbetaling" eller reglen om minimum 0,30 ha heller ingen betydning.

Når du er færdig med at tegne dine marker i Internet Markkort, skal du gå tilbage i skemaet.

4. Udfyld siden Markplan

Efter du har tegnet dine marker i Internet Markkort, skal du hente dem ind i skemaet, og tage stilling til referenceperiode og arealanvendelse.

OBS: Hver gang, du ændrer i dine indtegnede marker i Internet Markkort, skal du hente markerne ind i skemaet igen.

- Vælg referenceperioden – denne afgør hvilke år/ hvilken periode vi kigger på, når vi fastlægger tidligere arealanvendelse.

Startside **Markplan** Bemærkninger og dokumenter Printview

Ansøgning om engangskompensation

På denne side oplyser du de arealer, som indgår i ansøgning om tilsagn og udbetaling. Du tilknytter et markkort og indtegner markerne. Ved hjælp af knappen 'Hent marker' indlæser du markerne i skemaet. Du kan desuden oplyse, at et andet referenceår skal ligge til grund for tilskudssatsen.

[Læs mere om udfyldelse af siden her.](#)

Referenceperiode

Referenceperioden henviser til arealernes anvendelse som enten omdrift eller permanent græs. Vi bruger arealanvendelsen i den valgte referenceperiode til at vurdere satsen for arealerne. Du kan læse mere i vejledningen.

Referenceperiode 2017-2021
Som udgangspunkt er referenceperiode 2017-2021. Det vejledende referencekort 2017-2021 viser, hvad arealerne er anmeldt som i Fællesskemaerne 2017-2021.

Referenceperiode 2014
Hvis du har indgået en projektaftale før 1. januar 2024, har du mulighed for at vælge referenceperiode 2014. Bemærk at du skal vedhæfte den underskrevne projektaftale. Det vejledende statskort 2014 viser, hvad arealerne er anmeldt som i Fællesskema 2014.

- Vælg "Hent marker", som indhenter oplysninger om dine marker i kortet fra IMK.

Markplan

Viser elementer pr side

Søg:

Mark	Markblok	Matrikelnumre	Areal fra markkort	Angiv arealanvendelsen i referenceperioden
Sum			0,00 ha	

Viser 1 - 0 elementer ud af 0

Forrige Næste

- Derefter kan du vælge i arealanvendelse i kolonnen yderst til højre.

Markplan

Viser elementer pr side Hent marker

Mark	Markblok	Matrikelnumre	Areal fra markkort	Angiv arealanvendelsen i referenceperioden
Test 1	██████████	Seje Åge	14,45 ha	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
Test 2	██████████	Seje Åge	0,89 ha	☐ Omdrift ☒ Permanent græs
Test 3	██████████	Seje Åge	1,94 ha	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
Sum			17,28 ha	

Viser 1 - 3 elementer ud af 3 Forrige **1** Næste

- Hvis du vælger en anden arealanvendelse, end det der fremgår af kortlaget "Referencekort 2017-2021", vil der komme en lille advarselstrekant:

Mark	Markblok	Matrikelnumre	Areal fra markkort	Angiv arealanvendelsen i referenceperioden
Test 1	452175-89	Seje Åge	14,45 ha	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
Test 2	452175-78	Seje Åge	0,89 ha	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
Test 3	452175-45	Seje Åge	1,94 ha	☒ Omdrift ☐ Permanent græs
Sum			17,28 ha	

Viser 1 - 3 elementer ud af 3 Forrige **1** Næste

Du skal huske at skrive en bemærkning om, hvorfor den konkrete mark skal have denne arealanvendelse og vedhæfte dokumentation.

5. Udfyld evt. bemærkninger og Dokumenter

Du har mulighed for at oprette bemærkninger og vedhæfte filer på siden Bemærkninger og Dokumentation, hvis du har valgt referenceperiode 2014, ønsker en anden arealanvendelse, eller har andre bemærkninger, fx til blokerende fejl i skemakontrollen:

Opret bemærkning:

- Marker i **Indsæt bemærkning**

- Skriv evt. fejlkode

- Tryk **Gem bemærkning**

Tilføj bemærkning
Tilføj dokumentation

Tilføj bemærkning

På denne fane kan du tilføje bemærkninger.

Indsæt bemærkning

Vælg område Indtast fejlkode ?

Ansøgning

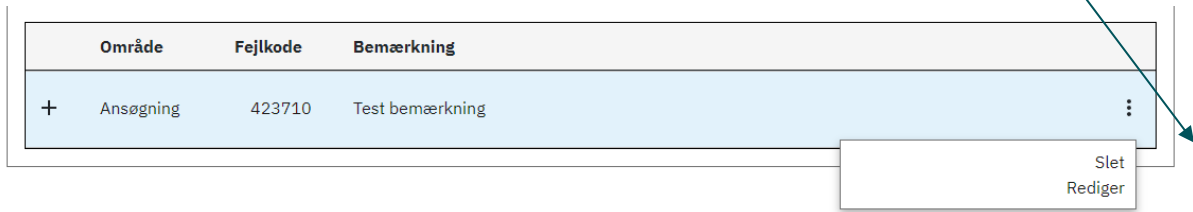
Bemærkning

Test bemærkning

+ Gem bemærkning

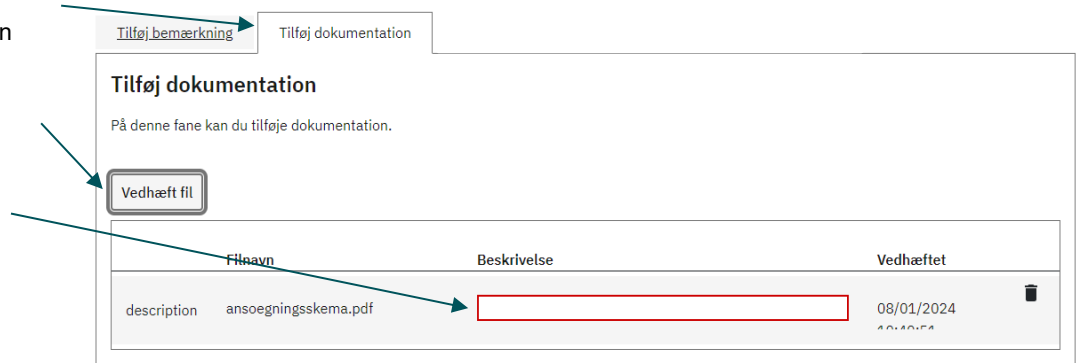
Opret gerne en bemærkning per emne, da det letter sagsbehandlingen væsentligt.

- Rediger eller slet bemærkninger ved at trykke på de tre prikker ud for bemærkningen:

Vedhæft dokumentation:

- Vælg underfanen Tilføj dokumentation
- Tryk på Vedhæft fil
- Skriv titel

6. Kontrol af ansøgningen

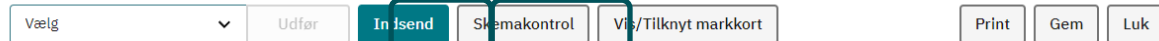
For at kunne indsende Fastholdelsesskema, skal systemet tjekke, om det er korrekt udfyldt. Der kan være blokeringer i både skemaet og i Internet Markkort, som du skal rette, inden du kan indsende.

- Tryk på "Skemakontrol" for at få systemet til at tjekke, om ansøgningen er OK.
- Tryk på "Indsend", når alle blokeringer er løst.

ANSØG OG INDBERET

Rediger ansøgning

Vælg funktion ⓘ

ⓘ Du redigerer nu: Fastholdelsesskema til Engangskompensation, journalnr. ■■■■■■■■■■
Du har ikke tilknyttet et elektronisk markkort til dette skema.

[Maksimer skema](#) ⌵

Startside Markplan Bemærkninger og dokumenter Printview

Velkommen til fastholdelsesskemaet

Du modtager herefter en kvittering direkte i din indbakke i Tast selv.

Du kan efterfølgende redigere i din indsendte ansøgning, men kun frem til ansøgningsfristen.

Links til andre vejledninger om Tast selv og Internet Markkort:

[Brugerguides og videoer om Tast selv](#)

Vejledning om engangskompensation 2024. Tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter.

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk